

The background of the cover is a photograph of a large, white marble statue of St. Luke, the Evangelist. He is depicted seated, with a long, curly beard and hair, wearing a simple robe. He holds a large, rectangular tablet in his left hand and a quill pen in his right. The statue is set against a stone wall. To the left of the statue, there are ornate, golden-colored architectural elements, possibly part of a pulpit or altar. The overall lighting is warm, highlighting the texture of the marble and the details of the statue's features.

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 36/2010 (2382) Rok LII 17.10.2010

17 października

Kanonizacja Błogosławionego
ks. Stanisława Kazimińczyka

18 października

W dzień św. Łukasza, patrona służby
zdrowia, módlmy się za ludzi, którzy
zawsze są obecni przy chorych.

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Św. Łukasz Ewangelista – z Katedry w Amiens

J U Ż W S P R Z E D A Ż Y

POLO니아

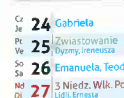
Kalendarz Głosu Katolickiego

2011

Kalendarz zamówić
można już teraz
wypełniając poniższy
kupon i wysyłając
go na adres redakcji
„Głosu Katolickiego”

1	Henryk, Paweł	Charlotte de Bon
2	Karolina	Colette
3	Kazimierz	Casimir
4	Teofila, Fryderyk	Théophile
5	Róża, Wiktoria	Colette
6	Perpetua, Felicja	Perpetue, Felicité
7	Jana, Beata	Jean de Dieu
8	Środa popielcowa	Mercredi des Cendres
9	Aleksandra	Alexandre
10	Konstantyna, Ludomir	Rosine
11	Alonzo, Justyna	Justine
12	1. Niedz. Wlk. Postu	1er dim. du Carême
13	Krysztof, Bożena	Rodrigue
14	Maryla, Leona	Mathilde
15	Klemens, Zdzisław	Louise
16	Izabela, Herberta	Benedicte
17	Fatima, Zbigniew	Patrice
18	Aleksandra, Cyryl	Cyrille
19	Józef	Saint Joseph
20	2. Niedz. Wlk. Postu	2e dim. du Carême
21	Wiktoria, Filomena	Victorien
22	Katarzyna, Bogusław	Lea
23	Pelagia, Feliks	Victorien

KUPON zamówienia kalendarza

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2011 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **3,80 €** (z przesyłką **4,30 €**). **RAZEM** _____ €

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam ☐ czek (dla „Voix Catholique”) ☐ Gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris
Tel. 01 55 35 32 28; fax: 01 55 35 32 29; e-mail: vkato@sfr.fr

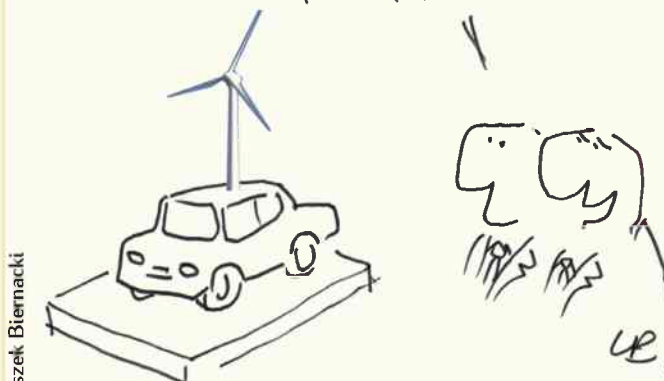
Telegram z... dopalaczami

Przekroczyć dotychczas „real”, przechytrzyć własne kompleksy i deprymującą samoświadomość, może i samotność. Zając więc nogę z hamulca przyzwoitości i przycisnąć gaz do dechy – bez ograniczeń, bez „trzymanki”, bez zastanawiania się – co będzie za chwilę, po otrzeźwieniu, po powrocie do szarej, skacowanej rzeczywistości. Bez wysiłku, bez wstawania z fotela

przyjąć, zażyć i... poczuć się przez chwilę silnym, pięknym, niezależnym – poczuć się poza prawem ludzkim i Boskim. Taką perspektywą zawsze nęcił nas i... kusi do dzisiaj. Zwłaszcza ludzi młodych, o niedjrzałej osobowości, o nadwrażliwym odczuwaniu, zagubionych – więc szczególnie narażonych na... złudzenia, na zaprzęgnięcie się. Podsuwa więc alkohol i narkotyki, ty otumanionych i zamroczonych uzależnić, ty pozbawić samodzielności myślenia i zdolności do samostanowienia, ty zabić w nas własną wolę, wolną wolę. Teraz podje – dla zmylenia naiwnych dzieci – łagodne, miękkie używki, różne dopalacze, które kupi je się samemu, nawet „bez recepty”, w wolnej sprzedaży i dobrowolnie wprowadza się do organizmu, do życia. Aż uypalą bez powrotu. P.O.

- MAMY WRESZCIE TAK DŁUGO WYSZĘKIWAJĄCY, W 100% EKOLOGICZNY SAMOCHÓD...

rys. Leszek Biernacki

W SALONIE SAMOCHODOWYM

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE

- | Jak daleko sięga moja modlitwa? – str. 4
- | Stanisław Kazimierzczuk – str. 5
- | Casus Elżbiety Radziszewskiej – str. 6
- | Samochody – str. 10
- | Troska o nastolatka – str. 11
- | Tant qu'on a la santé – str. 13

Rosyjska ruletka

Z jakichś powodów rząd idzie na zbyt duże ustępstwa.

Z prof. Włodzimierzem Marciniakiem rozmawia Jacek Dziędzina (Gość Niedzielny)

Jacek Dziędzina: To my mamy problem z Rosją czy Rosja z nami?

Prof. Włodzimierz Marciniak: Mamy problem sami ze sobą. Nasz problem z Rosją jest naszym problemem.

Nie wiemy, jak z nią rozmawiać?

Mamy problem z racjonalną oceną rzeczywistego potencjału Rosji. To skutkuje dwiema postawami: albo przekonaniem,

że należy być uległym w stosunku do Moskwy, albo że trzeba nieustannie odpierać naciski. To spuścizna zaborów i okresu PRL, ciągłe poczucie zależności od Rosji.

Ministrowie Ławrow i Sikorski mówili niedawno o „ostatecznej normalizacji” stosunków między naszymi krajami. Śmieszno czy straszno?

Samo sformułowanie brzmi złowieszczo, ale dobrze oddaje dziwny stan naszych relacji. Okres lat 90. i niemal całe pierwsze dziesięciolecie XXI wieku to był najlepszy okres w relacjach polsko-rosyjskich od końca XVIII stulecia. Okres PRL z naszego punktu widzenia był fatalny. Lata 90., zerwanie z tą zależnością, przyniosły poprawę. I kiedy słyszę, że teraz trzeba

coś ocieplać czy normalizować, to ciarki przechodzą po plecach, bo lepsze jest wrogiem dobrego.

Przecież w ostatnich latach wcale nie było tak miło.

Jeśli mówimy o ostatnich dwóch latach, to rzeczywiście ze strony rosyjskiej padły agresywne deklaracje, jak choćby groźnie rozmieszczeniem baterii Iskander itd.

ciąg dalszy na str. 8...

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

□ Rok (56,60 €) □ Pół roku (30,30 €) □ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) □ Miesiąc (5 €) □ PDF/e-mail (49,90 €)

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

xxix Niedziela zwykła, rok C

PIERWSZE CZYTANIE

Wj 17,8-13

Czytanie z Księgi Wyjścia

Amalekici przybyli, aby walczyć z Izraelitami w Refidim. Mojżesz powiedział wtedy do Jozuego: „Wybierz sobie mężów i wyruszysz z nimi na walkę z Amalekitami. Ja jutro stanę na szczycie góry z laską Boga w ręku”. Jozue spełnił polecenie Mojżesza i wyruszył na walkę z Amalekitami. Mojżesz, Aaron i Chur wyszli na szczyt góry. Jak długo Mojżesz trzymał ręce podniesione do góry, Izrael miał przewagę. Gdy zaś ręce opuszczał, miał przewagę Amalekita. Gdy ręce Mojżesza zdrętwiały, wzięli kamień i położyli pod niego, i usiadł na nim. Aaron i Chur podparli zaś jego ręce, jeden z tej, a drugi z tamtej strony. W ten sposób aż do zachodu słońca były jego ręce wzniesione wysoko. I tak zdołał Jozue pokonać Amalekitów i ich lud ostrzem miecza.

DRUGIE CZYTANIE

2 Tm 3,14-4,2

Czytanie z Drugiego Listu św. Pawła Apostoła do Tymoteusza

Najdroższy: Trwaj w tym, czego się nauczyłeś i co ci powierzono, bo wiesz, od kogo się nauczyłeś. Od lat bowiem niemowlęcych znasz Pisma święte, które mogą cię nauczyć mądrości wiodą-

cej ku zbawieniu przez wiarę w Chrystusie Jezusie. Wszelkie Pismo, od Boga jest natchnione i pożyteczne do nauczania, do przekonywania, do poprawiania, do kształcenia w sprawiedliwości, aby człowiek Boży był doskonały, przysposobiony do każdego dobrego czynu. Zaklinam cię wobec Boga i Chrystusa Jezusa, który będzie sądził żywych i umarłych, i na Jego pojawienie się, i na Jego królestwo: głoś naukę, nastawaj w porę, nie w porę, w razie potrzeby wykaż błąd, poucz, podnieś na duchu z całą cierpliwością, ilekroć nauczasz.

EWANGELIA

Łk 18,1-8

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Jezus opowiedział swoim uczniom przypowieść o tym, że zawsze powinni się modlić i nie ustawać: „W pewnym mieście żył sędzia, który Boga się nie bał i nie liczył się z ludźmi. W tym samym mieście żyła wdowa, która przychodziła do niego z prośbą: «Obróć mnie przed moim przeciwnikiem». Przez pewien czas nie chciał; lecz potem rzekł do siebie: «Chociaż Boga się nie boję ani z ludźmi nie liczę, to jednak ponieważ naprzykrza mi się ta wdowa, wezmę ją w obronę, żeby nie przychodziła bez końca i nie zdręzczała mnie». I Pan dodał: „Słuchajcie, co ten niesprawiedliwy sędzia mówi. A Bóg czyż nie weźmie w obronę swoich wybranych, którzy dniem i nocą wołają do Niego, i czy będzie zwlekał w ich sprawie? Powiadam wam, że prędko weźmie ich w obronę. Czy jednak Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?».

Jak daleko sięga moja modlitwa?

Każdy człowiek, który wierzy i który używa swego rozumu nie może powiedzieć, że nie ma żadnego problemu z modlitwą. Bo albo nie modli się wcale, albo modli się niewłaściwie. Pytanie – jak się modlić? – towarzyszy człowiekowi od zawsze. Bardzo często towarzyszyło ono Świętym, którzy dochodzili do wniosku, że nie potrafili się modlić...

Podobnie jak w życiu Jezusa, tak i w życiu każdego chrześcijanina, modlitwa nie jest czymś marginalnym, jakimś dodatkiem do codziennego życia. Modlitwa dla Chrystusa, to postawa i styl życia, to droga do samego Boga. Tym powinna być także dla każdego chrześcijanina. Bo modlitwa nie jest sprawą prywatną człowieka. Ale modlitwa to sprawa wiary i miłości do Boga. I jakże są smutne słowa, które wypowiadają ludzie, że... „ja się nie modlę”. Kto nie odczuwa głodu modlitwy, kto się nie modli, powinien być przekonany, iż w jego sercu zaczyna się dziać coś niepokojącego. Można powiedzieć: tak się modlę, jak kocham Boga. Kto się nie modli ten długo wierzył nie będzie. Bóg dla takiego człowieka jest bardzo daleki i nie jest Kimś ważnym, i nie ma żadnego znaczenia w jego życiu. Poprzez brak modlitwy dokonuje się wielki dramat w życiu człowieka. Niegdyś usłyszałem piękne zdanie: „Bóg nie umiera tego dnia, gdy człowiek przestaje się modlić, a potem w Boga wierzyć, natomiast umiera człowiek”. Modlitwa dla naszego ducha jest tak konieczna jak pokarm dla ciała. Gdy

przestajemy się modlić marniej, w końcu zanika świat ducha, dobra, prawdy i piękna w nas, bo zrywamy ze źródłem tych łask – z Bogiem. Dlatego, jakże bolesne są słowa Chrystusa Pana, kiedy prosi nas dzisiaj o wierność codziennej modlitwie, „czy jednak Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie” (Łk 18,8b).

Módlcie się i w modlitwie nie ustawajcie! Modlitwa to nie tylko nasza postawa i styl życia, ale to także gwarancja powodzenia naszego chrześcijańskiego życia i naszej pracy. Najważniejszym zadaniem chrześcijanina jest modlitwa. Co prawda nie może ona wyeliminować pracy i naszych zajęć. Ale i one nie mogą zastąpić nam modlitwy. Św. Benedykt mówił: „Módl się i pracuj”. Praca, którą wykonujemy niech będzie modlitwą – uwielbieniem Boga. Nasz wypoczynek – niech będzie modlitwą – uwielbieniem Boga. Nasze rozmowy, niech będą modlitwą – uwielbieniem Boga. Jak powiedział św. Paweł: „Czy jecie, czy pijecie, wszystko czyńcie na chwałę Bożą” (1 Kor 10,31). Te słowa są konkretyzacją Chrystusowej przypowieści o tym, że zawsze powinniśmy się modlić i nie ustawać.

Celem modlitwy jest nie tyle to, by otrzymywać to, o co się prosi, ale raczej to, byśmy stawali się inni. Jeżeli my staniemy się inni, inne też będzie nasze życie i jego styl. Wszystko stanie się Boże, zarówno życie, praca i cały nasz świat. Pamiętajmy, że człowiek staje się nowym Bożym stwo-

rzeniem, tylko wtedy, gdy otworzy się na działanie Boże, jeżeli trwa w nieustannym kontakcie z Bogiem przez modlitwę.

Jan Paweł II powiedział, że *Kościół sięga tak daleko, jak sięga jego modlitwa*. Podobnie każdy chrześcijanin, a więc każdy z nas, osiąga wszystko przy pomocy modlitwy. Niech modlitwa będzie początkiem i końcem naszego dnia i naszej pracy. „Modlitwa jest kluczem poranka i zastoną wieczoru” (Ghandi).

Ks. Grzegorz Stój

Kanonizacja Błogosławionego Stanisława Kazimierczyka

17 października br. kanonizowany jest w Rzymie kolejny polski święty, bł. Stanisław Kazimierczyk. Ten zakonnik – żyjący ponad 500 lat temu w Krakowie – był propagatorem kultu eucharystycznego, całe swoje życie poświęcił postudze ubogim. Opiekował się też chorymi. Zastąpił pobożnością, umiłowaniem dyscypliny zakonnej i ascezy. Postać, tego błogosławionego, jest nam mało znana, dlatego na łamach naszego tygodnika, przybliżamy Państwu, jego krótki życiorys.

Stanisław urodził się 27 września 1433 r. w Kazimierzu, wówczas osobnym mieście pod Krakowem. Jego ojciec był tkaczem, a zarazem rajcą miejskim. Stanisław ukończył teologię na Akademii Krakowskiej. W 1456 r. wstąpił do klasztoru Kanoników Regularnych Laterańskich przy kościele

Bożego Ciała w Krakowie. Klasztor ów został założony na specjalne życzenie błogosławionej królowej Jadwigi. Po przyjęciu święceń kapłańskich (1462/1463?), przeżeni zlecieli mu pełnienie urzędu oficjalnego kaznodziei i spowiednika, a w klasztorze funkcji mistrza nowicjatu, lektora i zastępcy przełożonego. Powierzonym obowiązkom poświęcił się bez reszty. Był przy tym wierny regule i przepisom zakonnym. „Dla wielu był przewodnikiem na drogach życia duchowego” – powiedział o nim Jan Paweł II. Prowadził intensywne życie kontemplacyjne, a zarazem jako znakomity kaznodzieja skutecznie oddziaływał na swoich słuchaczy. Zbliżał ich do Pana Boga nie tylko słowami prawdy, ale również przykładem życia i miłością wobec bliźnich. Bardzo troszczył się o chorych i biednych, usługiwał im z miłością. Często oddawał część własnego pożywienia potrzebującym. Wiele czasu spędzał na modlitwie, żywił gorące nabożeństwo do Męki Pana Jezusa, czcił Matkę Najświętszą i uważał się za Jej „wybranego” syna. Szczególną pobożnością otaczał swojego patrona, pielgrzymował na jego grób raz w tygodniu.

W klasztorze przeżył 33 lata. Zmarł 3 maja 1489 r. w opinii świętości. Pochowano go pod posadzką kościoła Bożego Ciała, zgodnie z jego pokorną prośbą, aby wszyscy go deptali. Już w rok po śmierci księdza Stanisława sporządzono spis 176 nadzwyczajnych task uzyskanych dzięki jego orędownictwu. 18 kwietnia 1993 r. podczas uroczystej Mszy św. beatyfikacyjnej Jan Paweł II dokonał potwierdzenia kultu ks. Stanisława Kazimierczyka i zaliczył go do grona błogosławionych. □

Opr. za LG, ks. Tomasz Sokół

Litania do św. Stanisława Kazimierczyka

Kyrie Eljson, Chryście Eljson, Kyrie Eljson,
Chryście usłysz nas, Chryście wysłuchaj nas,
Cjczy z Nieba, Boże, Symu, Odkupicielu
świata, Boże, zmiłuj się nad nami
Duchu Świętym, Boże, Święta Trójco, Jedynym
Boże, zmiłuj się nad nami
Święta Maryjo, módl się za nami
Błogosławiony Stanisławie Kazimierczyku,
Wiernym wykonawco rad ewangelicznych,
Nasładowco życia apostolskiego,
Czcicielu Ran Ukrzyżowanego Zbawiciela,
Skupiającego wiernych przy jednym stole
eucharystycznym,
Miłośniku Krzyża i umartwienia,
Gorliwym czcicielu Matki Najświętszej,
Przykładzie cnót chrześcijańskich,
Wzgardzicielu próżności świata,
Wzorro pokony i ciepliwości,
Siewco braterskiej miłości,
Miłośniku czystości,
Kaznodzijo, wo wiernie oświecający słowo
Boże,
Nauczycielu teologii i Pisma Świętego,
Troskliwym wychowawco młodzieży zakonnej,
Niezłomny: przewodniku ludu Bożego,
Przewodniku pokutujących,
Ucieczko będących w niebezpieczeństwie,
Pociecho smutnych i strapienych,
Ciepłocie ubogich,
Nadziejo chorych,
Narzędzie cudownych dzieł Bożych,
Lekarzu przywracający wzrok,
Pocporo chorych,
Ozdobo Zakonu Kanoniczego,
Chlubo naszego Narodu,
Patronie Krakowa i Kazimierza,
Baranku Boży, Który gładzisz grzechy
świata, przepuść nam, Panie,
Baranku Boży, Który gładzisz grzechy
świata, wysłuchaj nas, Panie,
Baranku Boży, Który gładzisz grzechy
świata, zmiłuj się nad nami.

WARSZAWA | 2 października odbyła się uroczystość konsekracji kościoła Wspólnot Jerozolimskich w Warszawie, której przewodniczył metropolita warszawski abp Kazimierz Nycz. Na uroczystość przybyli mnisi i mniszki Wspólnot z: Francji, Belgii, Włoch, Niemiec i Kanady. Monastyczne Wspólnoty Jerozolimskie powstały 1 listopada 1975 r. za zgodą ówczesnego abp Paryża, kard. François Marty. Założył je ks. Pierre-Marie Delfieux, były duszpasterz akademicki na Sorbonie, po powrocie z dwuletniego pobytu na Saharze, gdzie żył jako eremita. W 1996 r. za zgodą Stolicy Apostolskiej kard. Jean-Marie Lustiger oficjalnie erygował je jako dwa instytuty zakonne: męski i żeński. Charyzmatem Wspólnot jest tworzenie oaz modlitwy w centrach wielkich miast.

ZAGRZEB | Pod hasłem „Demografia i rodzina w Europie” obradowało w Zagrzebiu doroczne zgromadzenie plenarne Rady Konferencji Biskupich Europy (CCEE). W spotkaniu uczestniczyli przewodniczący episkopatów państw naszego kontynentu i zaproszeni goście. Wprowadzenie w tematykę zgromadzenia wygłosił przewodniczący CCEE kard. Péter Erdő. Próbuąc odpowiedzieć „jak się miewa Europa” i „jak się mają Europejczycy”, przestrzegł przed popadaniem zarówno w „pre-

sadny pesymizm”, jak i w „nierealistyczny optymizm”. Przyznał, że Europa przeżywa obecnie „kryzys tożsamości”, który dotyka nie tylko poszczególne kraje, ale i projekt wspólnej Europy.

SOLESMES | Nadzwyczajną opiekę Opatrzności, jakiej w swych długich dziejach doznało opactwo Solesmes, podkreśla Papież w liście do kard. Jean-Louis Taurana. Francuski purpurat, stojący na czele Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego, był specjalnym wysłannikiem Ojca Świętego, na obchody tysiąclecia tego benedyktyńskiego klasztoru w północno-zachodniej Francji. Uroczystości wieńczące cały rok jubileuszowy tysiąclecia tamtejszego opactwa św. Piotra, odbyły się w Solesmes 12 października. W Solesmes tyle już pokoleń mnichów benedyktyńskich służy codziennie Bogu modlitwą i pracą, „zwłaszcza zaś przepięknym śpiewem gregoriańskim, który jest tam przez mnichów szczególnie pielęgnowany” – zaznacza Ojciec Święty w liście do swego wysłannika. Przypomnijmy, że w Solesmes zainicjowano w XIX w. zarówno odrodzenie benedyktyńskiego, monastycyzmu we Francji, jak i kościelną odnowę liturgiczną w oparciu o taciński chorał. Solesmes do dziś słynie ze śpiewu gregoriańskiego, stanowiąc ważny ośrodek katolickiej duchowości i kultury. □

Casus Elżbiety Radziszewskiej

Jan Engelgard

To bardzo ciekawe, że była działaczka ROAD, Unii Demokratycznej i Unii Wolności, Elżbieta Radziszewska, pełnomocnik rządu Donalda Tuska do spraw równego traktowania, stała się celem bezprecedensowej nagonki ze strony swoich byłych kolegów. Pożło najpierw o wypowiedź Radziszewskiej dla „Gościa Niedzielnego”, że szkoły katolickie nie mają obowiązku zatrudniać lesbijek a potem o ujawnienie podczas dyskusji telewizyjnej,

że jej oponent jest stronnicy, bo jest „gejem”. „Dymisja” – rozległy się żądania ze strony „Gazety Wyborczej”, Radia 10K FM, SLD, Partii Kobiet itd. Uznano, że opinie Radziszewskiej to „średniowiecze i kompromitacja”.

Skąd ten wściekły atak? Na pewno jego przyczyną nie jest stwierdzenie, że szkoły katolickie nie mają obowiązku zatrudniać np. nauczycielki lesbijki. Odpowiedź daje analiza wspomnianego

wywiadu dla „Gościa Niedzielnego” (nr 36/2010). Na pytanie dlaczego w Polsce zaczyna się patrzeć na problem równości wyłącznie przez pryzmat skrajnej lewicy, Radziszewska odpowiedziała: „Bo udało się części społeczeństwa wmówić, że to, co twierdzą na temat równości środowiska laickie, jest jedyną prawdą. Inne widzenie problemu od razu jest ośmieszane, pokazywane jako „niepostępowe”, „kottuńskie”. Wszyscy, którzy sprzeciwiają się postulatowi środowisk feministycznych czy homoseksualnych (które często są fałszywe), otrzymują etykietkę „nienowoczesnych” czy „oszołomów”. Tym samym słowa „dyskryminacja” i „idea równości” zostały niejako zawłaszczane przez te środowiska”. I dalej: „Można zapytać inaczej: dlaczego strona konserwatywna dostatecznie głośno, konkretnie i kompetentnie nie przypomina, co naprawdę oznacza równość? Skąd to pojęcie pochodzi? Dlaczego się nie przypomina, lub przypomina zbyt rzadko i zbyt cicho, że to chrześcijaństwo stworzyło pojęcie równości, bo wszyscy pochodzimy od jednego Boga i jesteśmy stworzeni na Jego obraz? Dlaczego nie cytuje się dokumentów Kościoła, które wielokrotnie mówią o godności człowieka, potępiają nierówne traktowanie, a dyskryminację nazywają grzechem.

Z KRAJU

- Euro 2012, kwestie gazowe, europejskie aspiracje Ukrainy i liberalizacja reżimu wizowego, były głównymi tematami rozmów premierów Polski i Ukrainy – Donalda Tuska i składającego wizytę w Warszawie Mykoły Azarowa.
- Premier Tusk odbył wizytę do Brukseli, gdzie wziął udział w szczycie ASEM, na którym spotykali się przywódcy państw Europy i Azji.
- Współpraca militarna z USA związana z planowaną obecnością wojsk amerykańskich w Polsce, udział Polaków w operacji NATO w Afganistanie i nowa koncepcja strategiczna Sojuszu, były głównymi tematami rozmów w Pentagonie ministra obrony narodowej Bogdana Klichy.
- Po wizycie rozpoznawczej w Smoleńsku ustalono, że prace polskich archeologów na miejscu katastrofy prezydenckiego samolotu, zaczęły się 13 października i potrwać dwa tygodnie.
- Przyjaźni nie buduje się poprzez egoizm; sojuszy nie cementuje się przez zapominanie o sojusznikach – to tezy artykułu prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego o tytule „Sojusznicy i wartości”, który w wersji angielskiej trafił m.in. do eurodeputowanych i dyplomatów. Prezes PiS ostrzega m.in., że Rosja systematycznie odbudowuje swoją strefę wpływów, a jednocześnie maleje zaangażowanie USA w Europie. List wywołał ataki PO i SLD, choć podobne pisma kierowali już np. byli prezydenci.
- Nowi ambasadorowie mają pojechać do Rosji, Korei Płd., Arabii Saudyjskiej, na Kubę oraz do Uzbekistanu. Najważniejsza placówka to Moskwa, gdzie wybiera się Zajączkowski, obecnie kierujący polską placówką w Bukareszcie. W Moskwie ma zastąpić Bahra, któremu upłynęła kadencja.
- Opinie rządu i społeczeństwa zaczynają się rozniżyć. Ponad połowa Polaków (56%) uważa, że sprawy w kraju idą w złym kierunku. Większość społeczeństwa (61%) jest też zdania, że gospodarka przeżywa kryzys.
- Po przed wyborami samorządowymi będzie reklamować w telewizji nie tylko kandydatów, ale i całą partię. Premier Tusk wystąpi na konwencjach

regionalnych PO. Wybory samorządowe, w tym bezpośrednie wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, odbędą się 21 listopada; ich ewentualna II tura – 5 grudnia.

- SLD zdecydował o poparciu w wyborach na prezydenta Krakowa dotychczasowego prezydenta miasta Majchrowskiego. Wcześniej SLD myślało o wystawieniu Senyszyn.

- Palikot założył własną partię polityczną. Jej główne hasła to antyklerykalizm, ściągnięty niemal „żywcem” z tygodnika Urbana „Nie”. Niektórzy uważają, że jest to pomysł Platformy na przyciągnięcie wyborców lewicy. Ruch Poparcia Palikota – Nowoczesna Polska, wg pierwszych sondaży może liczyć na 3,8% do 4%. Kongres założycielski „Palikotówki” zaszczycili senator PO Kutz i Kalisz (SLD).

- Po latach okazuje się, że słynna konferencja prokuratora Engelkinga była zgodna z prawem. Prokuratura uznała, że Engelking mógł ujawnić nagrania rozmów Kaczmarka i wideo z hotelu Marriott i umorzyła część śledztwa. Okazuje się, że kolejna „zbrodnia” PiS nie istnieje.

- Dowództwo polskiej armii zdecydowało o szybszym likwidowaniu jednostek wojskowych przy naszej wschodniej granicy. Chodzi o garnizony w Osowcu (podlaskie) i w Suwałkach.

- wsi nie odpuszcza. Takiej decyzji należało się spodziewać. Członkowie komisji weryfikacyjnej Wojskowych Służb Informacyjnych stracili pracę w BBn i Kancelarii Prezydenta. Z podległego prezydentowi Komorowskiemu Biura Bezpieczeństwa Narodowego odeszli: Utracki, Lew-Mirski i Pietrzak. Wszyscy zasiadali w komisji weryfikacyjnej wsi kierowanej najpierw przez Macierewicza, a potem Jana Olszewskego. Pracę w BBn straciła nawet Gabriela Kacprzyńska, która pracowała w sekretariacie komisji weryfikacyjnej. Komorowski, jeszcze jako poseł, głosował jako jedyny z polityków PO przeciw likwidacji wsi.

- Około tysiąca sklepów i hurtowni z tzw. dopalaczami skontrolowało w całym kraju kilkuset inspek-

torów sanitarnych, wspieranych przez ok. 3 tys. policjantów. W wyniku akcji zamknięto ponad 1000 tego typu sklepów. Dość niezwykła akcja miała miejsce po prasowej nagonce na sklepy z dopalaczami i informacjach o kilku przypadkach silnych zatruciach takimi specyfikami. Sklepy wykorzystywały dotąd luki prawne i sprzedawały chemiczne substytuty narkotyków jako „wyroby kolekcjonerskie”.

- Od 1 maja 2011 r. droższe w Polsce paliwo. To efekt likwidacji ulg w podatku akcyzowym. Kupujący na każdy litr wydadzą około 5 groszy więcej niż obecnie.

- Prezes PLL LOT Mikosz podał się do dymisji. Funkcję pełnił od marca 2009 r.

- W Warszawie można oglądać przygotowaną przez IPN wystawę „Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata”. Wystawa przypomina m.in. plany strategiczne układu warszawskiego, w myśl których Wojsko Polskie, w ramach frontu północnego, miało zdobywać... Kopenhagę, Rotterdam i Antwerpię.

- Gliwicki sąd okręgowy umorzył sprawę lustracyjną posła Lewicy Martyniuka. Jako powód podał nie uchylenie parlamentarzysty immunitetu. Oddziałowe Biuro Lustracyjne IPN w Katowicach zapowiada zaskarżenie tej decyzji.

- „Trzymaj Pion” – pod takim hasłem odbył się w Krakowie koncert w 30. rocznicę powstania Niezależnego Zrzeszenia Studentów.

- Śledztwo w sprawie znieważenia uczuć religijnych przez publiczne znieważenie przedmiotu czci religijnej w postaci krzyża oklejonego pustymi puszkami po piwie marki Lech zostało umorzone z powodu... niewykrycia sprawców. Tymczasem fotoreporter prasowy przekazał policji zdjęcia z „happeningu” wraz ze skanem strony z Facebooku (z imionami, nazwiskami i zdjęciami profilowymi tych osób). Jak nie chcą, to i tak nie znajdą...

- Trumny z ciałami 13 osób, które zginęły w wypadku autokaru na obwodnicy Berlina, przywieziono w eskorcie niemieckiej policji do Polski. □

Gdy rządziła lewica, mimo że o równości (rozumianej z perspektywy laickiej) się mówiło, niewiele się robiło. Gdy do władzy doszła prawica, ideę równości, czyli walki z krzywdą drugiego człowieka, zamieciono pod dywan. Niejako oddaliśmy walkowerem prawdy i wartości, na których osadzona jest nasza cywilizacja”.

Jest oczywiste, że to wyznanie wiary pani minister stało się casus belli. Okazało się bowiem w całej rozciągłości, że Radziszewska jest bardzo daleka ideowo od lewicy, czy nawet liberalnego centrum. A lewica i skrajna lewica uznaje, że to rządowe stanowisko jest zastrzeżone dla osób, które wywodzą się z ich obozu, bo lewica ma patent na „równość”. Póki co próba usunięcia Radziszewskiej się jednak nie powiodła. Po powrocie z urlopu w Grecji premier Donald Tusk orzekł – dymisji nie będzie. Dlaczego tak zdecydował? Bo, po pierwsze, jak pokazuje praktyka, nie lubi ulegać mediom i tzw. powszechnej opinii. Po drugie, zdecydowana większość elektoratu Platformy Obywatelskiej to ludzie o umiarkowanie konserwatywnych i katolickich poglądach. Po trzecie wreszcie, Tusk nie chciał dawać opozycji, czyli Prawu i Sprawiedliwości, okazji do obwieszczenia, że jest jedyną partią broniącą wartości chrześcijańskich.

Przy okazji okazało się też, że czarno-białe schematy w ocenie sceny politycznej w Polsce są ułomne i nieprawdziwe. Oto bowiem

Radziszewska została ostro zaatakowana przez do niedawna prawą rękę prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego – panią Joannę Kluzik-Rostkowską. Zbiegło się to w czasie z poparciem udzielonym przez PiS Czesławowi Bieleckiemu, zdeklarowanemu ateście, w wyborach na urząd prezydenta Warszawy. Tak się składa, że kandydatka PO, Hanna Gronkiewicz-Waltz, jest katoliczką i była członkinią Ruchu Odnowy w Duchu Świętym. Jakoś to wszystko nie pasuje do utrwalonego ostatnio obrazu: PiS partia arcykatolicka, PO partia niemal bezbożnicza. W rzeczywistości oba ugrupowania ideowo niewiele dzieli, spór toczy się o władzę, koncepcję państwa, ostatnio także o kształt polityki zagranicznej (stosunek do Rosji). Ale na pewno nie o kwestie cywilizacyjne czy moralne. Casus Elżbiety Radziszewskiej pokazał to w całej rozciągłości. □

ZE ŚWIATA

- W odbywającym się po raz siódmy spotkaniu Yalta European Strategy (YES) pierwszy raz brało udział dwóch urzędujących prezydentów – Komorowski i Janukowycz. Ten drugi zapewniał, że celem Ukrainy jest członkostwo w UE. Do Jaltę nie zaproszono przywódczyni największej ukraińskiej partii opozycyjnej Tymoszenko.
- Ukraiński Trybunał Konstytucyjny anulował reformę z czasów pomarańczowej rewolucji, która odbierała część uprawnień prezydenta. Ukraina z republiki parlamentarnej z powrotem zmieniła się w prezydencką.
- Kolejne zwycięstwo centroprawicowego Fideszu. Po uzyskaniu większości w parlamencie, partia ta wygrała na Węgrzech wybory lokalne. Fidesz zdobył ponad 31% głosów, a socjaliści – ok. 12. Partia Orbana będzie rządzić w 22 z 23 głównych miast. Pierwszy raz od 1989 r. będzie mieć swojego burmistrza w Budapeszcie.
- Blok Jedność premiera Dombrovskisa uzyskał 30,4% i wygrał wybory na Łotwie. Drugie miejsce uzyskało prorosyjskie, lewicowe Centrum Zgody, na które głosowało 25,8%. Ugrupowanie to skupia przede wszystkim elektorat rosyjskojęzyczny, który liczy 27% mieszkańców. Na Unię Zielonych i Rolników głosowało 20% Łotyszów. Jedność podjęła rozmowy o utworzeniu koalicji z Rolnikami i narodowcami z Ojczyzny i Wolności.
- Pierwszy raz w historii uroczysta intronizacja serbskiego patriarchy odbyła się w niepodległym Kosowie. Do Peci, gdzie od średniowiecza znajduje się siedziba serbskiego patriarchatu, przybyły tysiące serbskich pielgrzymów, serbscy politycy i m.in. prezydent Boris Tadić. Miasto jest obecnie zamieszkane głównie przez Albańczyków. Bezpieczeństwa pilnowali żołnierze NATO, UE, a także gooskowskich policjantów. Od XIII w. tutaj odbywały się intronizacje wszystkich patriarchów, ale obecnie Peć leży w granicach niepodległego Kosowa. Patriarcha Ireneusz, który w styczniu stanął na czele Serbskiego Kościoła Prawosławnego jest jego 45. zwierzchnikiem.
- Rasmussen sekretarz generalny NATO podczas swej pierwszej wizyty w Tbilisi oświadczył, że Gruzja stanie się członkiem NATO.
- Prezydent Komorowski pogratulował Niemcom w imieniu Polek i Polaków z okazji 20. rocznicy zjednoczenia Niemiec. W życzeniach napisał – „to nasze wspólne święto”.
- Prezydent Białorusi Łukaszenko ostro skrytykował Rosję, oskarżając ją o finansowe wspieranie białoruskiej opozycji. Za to samo dostało się też Polsce. Tymczasem prezydent Rosji Miedwiediew po raz pierwszy upomniał się publicznie o zaginionych na Białorusi opozycjonistów.
- Łużkow, wieloletni mer Moskwy, zdymisjonowany pod koniec września zakłada ruch polityczny, aby „wprowadzić w kraju demokratyczne prawa”.
- Tymczasem kadry Łużkova się kurczą. Rosyjski przedsiębiorca i były szef administracji jednej z dzielnic Moskwy Chardikow, który oskarżony jest o sprzeniewierzenie miliarda rubli (około 100 mln złotych), poprosił ostatnio o azyl polityczny na Litwie.
- W Brazylii będzie II tura wyborów prezydenckich. Typowana na następczynię da Silvy, Dilma Rousseff nie uzyskała wymaganej, kwalifikowanej większości głosów i spotka się ze swym rywalem Jose Serra 31 października w turze drugiej. Rousseff (z pochodzenia Bułgarka) z lewicowej Partii Pracujących uzyskała 46,6% głosów, a jej centrowy kontrkandydat Jose Serra, były gubernator stanu Sao Paulo, zdobył 32,7% głosów.
- 8 osób poniosło śmierć, a 274 zostały ranne w Ekwadorze podczas buntu policjantów i operacji odbicia prezydenta Correi ze szpitala policyjnego.
- Na lotnisku Stwierni pod Mińskiem zatrzymano na kilka godzin polskich dziennikarzy, którzy chcieli fotografować niszczący wrak rządowego samolotu. Politycy po skomentowali ten fakt tym, że Rosjanie... zaczęli nareszcie pilnować resztek tupolewa.
- Trzech polskich żołnierzy zostało lekko rannych w wyniku ostrzału moździerzowego w prowincji Ghazni. Ich życiu nie zagraża niebezpieczeństwo.
- Jednym z dwóch zastępców sekretarza generalnego dyplomacji UE Ashton zostanie Maciej Popowski – doświadczony, choć mało znany dyplomata, szef gabinetu politycznego przewodniczącego PE Jerzego Buzka. Grunt to się kręcić w Brukseli?
- Rząd irański będzie przyznawać subwencje gazatom wykazującym lojalność wobec władz. Propozycją taką złożył irański minister kultury i orientacji islamskiej.
- Hugo Chavez odrzuca oskarżenia, według których baskijscy separatyści z ETA, przechodzą szkolenie wojskowe w Wenezueli.
- Ministerstwo obrony KRL-D podało, że dokonuje modernizacji ośrodka nuklearnego w Jongbion, uważanego za najważniejszy dla północnokoreańskiego programu nuklearnego.
- Gubernator Kalifornii Schwarzenegger zawałował ustawę nakazującą koncernom kolejowym ujawnienie czy wywoziły Żydów do obozów. Ustawa zainspirowana przez senatora pochodzenia żydowskiego, była skierowana przeciw francuskim kolejom SNCF, które biorą udział w przetargu na kalifornijskie tgv.
- Holenderscy politycy z nowej koalicji rządzącej, w skład której weszła także partia narodowa, zapowiedzieli zaostrzenie przepisów imigracyjnych, wprowadzenie zakazu noszenia burek i redukcję wydatków socjalnych na emigrantów o 18 mld euro.
- Nagrodę Nobla z medycyny otrzymał w tym roku Brytyjczyk Robert G. Edwards za prace nad zapłodnieniem in vitro.
- W zachodnich Węgrzech (50 km od Balatonu) doszło do katastrofy ekologicznej po przerwananiu wódw zbiornika czerwonego szlamu. Jest to toksyczny odpad powstający podczas produkcji aluminium. 4 osoby zginęły, kilkadziesiąt zostało rannych.
- W szpitalu Beaumont w Dublinie zmarł 27-letni Łukasz Rz., Polak dotkliwie pobity w drodze do pracy na terenie strefy przemysłowej Newtown w dzielnicy Coolock (płn. Dublin). □

Rosyjska ruletka ...ciąg dalszy ze str. 2

Jasne, że jest dużo napięć. Ale lepsze są napięcia od stanu zależności, który kiedyś istniał. Odbudowują się relacje naukowe, kultura polska dociera do Rosji i wzajemnie, wymiana handlowa, choć nadal więcej importujemy z Rosji, niż eksportujemy, rozwija się. I to są najważniejsze znaki normalności. Być może politycy rzeczywiście odczuwają w relacjach wzajemnych lepszy klimat. Tylko ja mam jedną obawę. Pojednanie polsko-niemieckie było przede wszystkim oddolne, jeśli inicjatywę Kościoła uznamy za oddolną w stosunku do władzy komunistycznej. Pojednanie się udało, mimo wielu trudności. Obawiam się, że odgórne pojednanie polsko-rosyjskie, z którym mamy do czynienia, może przynieść dokładnie odwrotne skutki.

Czy to Rosja dyktuje warunki tego ocieplenia?

To raczej władze polskie dążą do takich rozwiązań. Przebieg negocjacji gazowych sprawia wrażenie, że strona rosyjska korzysta, z czego może, zajmuje te pola, które są jej oddawane.

Czy Rosjanom zależy na umowie gazowej, żeby zastopować ewentualne badania nad gazem tępokowym?

Kwestia importu gazu z Rosji do Polski w ogóle jest zagadkowa, biorąc pod uwagę bardzo duże złoża gazu konwencjonalnego w Polsce, który jest najtańszy. Jego wydobywanie mogłoby być większe, bo złoża rozpoznane są duże, i to na pewien okres rozwiązywałoby problem.

Długofalowa umowa z Gazpromem nie byłaby konieczna?

Otóż to. I gaz w Polsce byłby tańszy. Ale niewątpliwie bardziej opłaca się sprzedawać droższy gaz. Ja nie potrafię rozwikłać tego kłębaka zależności: kraj, który ma duże zasoby gazu naturalnego, importuje spore ilości gazu znacznie droższego. Z gazem tępokowym sytuacja jest podobna. Na skutek podpisania tej umowy być może okaże się, że nie opłaca się go wydobywać, tak jak nie eksploatujemy swoich zasobów. Zresztą ewentualne wydobywanie gazu tępokowego samo w sobie nie dałoby nam automatycznie bezpieczeństwa energetycznego. Jest ogromny lobbing firm zagranicznych, które chciałyby to przejąć i nam sprzedawać nasz gaz. Potrzebne są odpowiednie regulacje.

Umowa gazowa, sprawa Zakajewa... to też owoc „ostatecznej normalizacji”?

Nasze relacje polityczne w ogóle mają charakter sparingu. Rosjanie cały czas wywierają na nas presję w różnych sprawach, testując, w jakim stopniu jesteśmy gotowi pójść na ustępstwa, wciągając nas nieustannie w stan zależności. Sądzę, że sprawa Zakajewa o tym świadczy. Dzień później Rosjanie wyraźnie powiązali zatrzymanie i wypuszczenie Zakajewa z ewentualną wizytą Miedwiediewa w Polsce. Sama sprawa Zakajewa nie jest może taka istotna, ale wpisuje się w ten nieustanny przetarg, testowanie, stale wywieraną presję. A widać wyraźnie, że premie-

rowi i prezydentowi bardzo zależy na wizycie Miedwiediewa.

Do tego stopnia, że zechcą poświęcić Zakajewa? Jest wniosek o ekstradycję. Czy Moskwie aż tak bardzo zależy na jego głowie?

Myślę, że nie jest dla nich aż tak ważny. Natomiast ważne jest nieustanne boksowanie się. Wizyta Zakajewa stwarza tylko okazję do tego. Okazja byłaby przecięta, gdyby nasza postawa była jednoznaczna. Tak jak poprzednio, kiedy oczekiwania rosyjskie uznawaliśmy za niepoważne. Znamienne różnica.

Uważa Pan, że przegraliśmy ten test niezależności? Przecież mimo wszystko Zakajew jest na wolności.

Efektom jest raczej nadszarpnięcie wizerunku Polski, bo prokuratura chciała tymczasowo aresztować osobę, której przyznano azyl polityczny. Komisja Europejska musiała wydać oświadczenie, w którym przypomniata Polsce, że status azylanta obowiązuje we wszystkich krajach Unii. A więc w sensie prestiżowym odnieśliśmy porażkę. Nie powinniśmy być krajem, któremu się przypomina, że istnieją prawa człowieka.

Zakajew jest terrorystą, jak twierdzi Rosja?

Zakajew zawsze cieszył się reputacją człowieka bardziej umiarkowanego wśród przywódców czeczeńskich. Z nim przecież, jako oficjalnym reprezentantem prezydenta Maschadowa, rozmawiali Rosjanie w czasie tzw. II wojny czeczeńskiej. Politycy rosyjscy, współpracownicy Putina, jak Jastrzembski, mówili, że Zakajew jest człowiekiem, z którym można rozmawiać. Sytuacja się zmieniła, gdy w Czeczenii umocnił się reżim Kadyrowa (obsadzonego przez Putina – J.Dz.) i po zamachu na Dubrowce. Z tym, że Rosja nigdy nie przedstawiła wiarygodnych dowodów na udział w nim Zakajewa. Operuje tylko ogólnymi stwierdzeniami: ponieważ jest liderem diaspory czeczeńskiej na Zachodzie, to na pewno miał z tym coś wspólnego. W materiałach prokuratorskich tego nie ma. Mówię to, nie idealizując poszczególnych liderów czeczeńskich.

Aniołkami to oni nie są?

Niewątpliwie ludzie Basajewa sięgali wielokrotnie po metody terroru, a wielu przywódców miało powiązania z rosyjskimi służbami specjalnymi. Basajew walczył też w 1993 roku przeciwko Gruzji. Sprawy czeczeńskiej w ogóle nie należy idealizować, ale to nie uzasadnia przyjmowania gotostownych oskarżeń strony rosyjskiej wobec konkretnych osób.

Czy Rosja lekceważy nas w śledztwie smoleńskim?

Przyjęty model postępowania został uzgodniony z rządem polskim: są dwa oddzielne śledztwa prokuratorskie. Nie powołano wspólnej grupy śledczej, co jest dopuszczalne na gruncie prawa międzynarodowego. Są też dwa oddzielne badania dwóch komisji. I tu ważny szczegół: w mediach Międzypaństwowy Komitet

Lotniczy przedstawia się jako rosyjski, co jest, przynajmniej formalnie, błędne. To komitet Wspólnoty Niepodległych Państw. Nie działa na mocy prawa żadnego suwerennego państwa.

Wierzy Pan w niezależność MAK od Moskwy?

W niezależność specyficznie pojętą. Władze Rosji przekazały MAK wykonywanie różnych czynności, do których nie został w ogóle powołany. Pierwotnie miał badać tylko wypadki lotnicze w ruchu pomiędzy państwami WNP. MAK ma status przedstawicielstwa dyplomatycznego. W zasadzie to jest firma komercyjna. Nie jest więc prawdą, że polski rząd zgodził się, by okoliczności katastrofy badał rosyjski organ kontroli, tylko żeby badał je nie wiadomo kto. Czekam jedynie na moment, w którym będziemy zgłaszać pretensje wobec MAK, a władze rosyjskie powiedzą: przepraszamy, to nie my, jeśli macie pretensje, to się zgłóście do WNP.

W kwietniu mówił Pan, że Kreml zgodził się puścić „Katyń” w telewizji publicznej i uczynił wiele gestów w stronę Polski, bo był przerażony ewentualnymi podejrzeniami. Dzisiaj zachowuje się z większą pewnością siebie, ignorując nasze żądania.

No tak, ponieważ Polska poszła na pełną współpracę na takich zasadach, które są dla Polski niekorzystne. Odpytywa w zapomnienie samo zdarzenie, to i postawa Rosjan jest inna. Już nie ma potrzeby wykonywania takich gestów.

Kto właściwie rządzi teraz Rosją: Miedwiediew, Putin, służby specjalne?

Gazprom. To jest potężna struktura, która jasno artykułuje swoje interesy, a państwo jest pewnym dodatkiem, zapewniającym infrastrukturę, obsługę polityczną, bezpieczeństwo itd.

Nie ma już czegoś takiego jak ideologia, wizja państwa?

To znajduje się w kompletnej rozsypce. W naszym interesie byłoby lepiej, gdybyśmy mieli do czynienia w Rosji z państwem w klasycznym tego słowa znaczeniu. To byłby bardziej przewidywalny partner. Gazprom jest bardziej niebezpieczny, agresywny, co potwierdzają negocjacje gazowe. Przecież rząd polski rozmawia z Gazpromem! Powinniśmy dążyć do tego, żeby to było porozumienie biznesowe. W praktyce Polska też uznała, że tym właściwym graczem po tamtej stronie jest nie podmiot polityczny, tylko Gazprom.

Mówi Pan, że „ostateczna normalizacja” brzmi złowieszczo. Bo oznacza „ostateczne spacyfikowanie” krnąbrnych Polaków?

Problem jest po naszej stronie. Z jakichś powodów nasz rząd idzie na zbyt duże ustępstwa. Ale to rząd, który ma poparcie w społeczeństwie.

Bo społeczeństwo chciałoby żyć w przyjaźni z sąsiednim narodem.

Nie sądzę jednak, by większość chciała żyć w imperium Gazpromu.

Wykupienie Trabanta

20 lat temu, w październiku 1990 r. powstały zjednoczone Niemcy.

Gdy w listopadzie 1989 r. padał mur berliński, los NRD nie wydawał się jeszcze przesądzony. W marcu 1990 r. przeprowadzono tam pierwsze wolne wybory. Zwycięsko wyszedł z nich blok wyborczy chadekci Allianz für Deutschland, wspierający 10-punktowy program kanclerza Helmuta Kohla, zakładający powstanie unii dwóch państw niemieckich. Działacze opozycji, którzy pierwsi wyprowadzali ludzi na ulice jesienią 1989 r., zostali wyraźnie odsunięci na bok. Większość deputowanych Izby Ludowej (Volkskammer) wybranych w pierwszych i ostatnich wolnych wyborach w NRD, w przeszłości działało w ramach partii tworzących system społeczno-polityczny totalitarnego państwa. Nie chcieli likwidacji swego państwa, a wielu nie wyobrażało sobie życia w innym ustroju, niż socjalistyczny. Również lewicowa część sceny politycznej RFN nie chciała zjednoczenia. Do tego dochodziły skomplikowane uwarunkowania międzynarodowe, które powodowały, że Niemcy nie byli suwerenni w stanowieniu o sobie. Musieli się liczyć z opinią zachodnich mocarstw i Związku Sowieckiego.

Pójdziemy za marką

Pierwsze miesiące 1990 r. pokazały, że nowy rząd NRD, kierowany przez Lothara de Maizière, nie jest w stanie zahamować katastrofy gospodarczej. W nowych realiach ekonomicznych, bez rządowych subwencji oraz dawnych rynków na Wschodzie, gospodarka NRD rozpadła się praktycznie z dnia na dzień. Wzrastał niepokój społeczny. Ludzie, którzy otrzymali wolność podróży, każdego dnia mogli porównać warunki swej egzystencji z tym, co było u zachodnich sąsiadów. Wielu miało dość enerdowskiej gęstej atmosfery, sąsiadów, którzy wiedzieli wszystko o wszystkich, a nierzadko donosili do Stasi, braku perspektyw i szans na normalne kariery zawodowe. Swojej szansy szukali w drugim państwie niemieckim. Popularny w tamtym czasie dowcip: „Jeśli zachodnia marka przyjdzie do nas, zostajemy, jeśli nie, pójdziemy do niej”, dobrze oddawał nastroje enerdowskiej ulicy. Krokiem w stronę zjednoczenia była decyzja rządu de Maizière o błyskawicznej prywatyzacji wszystkich kluczowych gałęzi enerdowskiego przemysłu. 1 marca 90 r. powołany został Zarząd Powierniczy majątków państwowych NRD. Sprawował nadzór właścicielski nad blisko 8 tys. zakładów pracy, zatrudniającymi ponad 4 mln pracowników. Ten

majątek został błyskawicznie sprzedawany, często według symbolicznej wyceny, inwestorom z Niemiec Zachodnich. Zanim zapadały decyzje polityczne, kapitał RFN zajął dominującą pozycję w całej gospodarce NRD.

Jeden do jednego

W tym czasie w otoczeniu kanclerza Kohla trwały już prace nad przygotowaniem politycznych warunków zjednoczenia. Zdecydowano, że w trakcie dalszych prac przyjęty będzie wariant przystąpienia NRD do unii z RFN, bez zmiany dotychczasowej konstytucji. Tym samym odrzucona została druga możliwość, że jedność obu państw niemieckich zostanie osiągnięta w wyniku przyjęcia nowej, wspólnej ustawy zasadniczej. Nikt jednak specjalnie tym się nie przejmował. Nie było wielkich debat politycznych o sensie i obliczu ideowym nowego, wspólnego państwa. Spór toczył się głównie o warunki ekonomiczne zjednoczenia. Najbardziej popularnym hasłem politycznym wiosny 1990 r. było w NRD zawołanie: „Eins zu eins, oder wir werden niemals eins!”, (Jeden do jednego, albo nigdy nie będziemy razem). Ponieważ waluta enerdowska była cztery razy słabsza, przyjęcie takiego kursu wymiany oznaczało, że budżet RFN bierze na garmszek upadłościową masę państwa Honckera, nie bawiąc się w subtelne rozliczenia i ekonomiczne dywagacje nad konsekwencjami tego kroku. Politycy z Bonn po krótkim oporze ustąpili, nic więc już nie stało na przeszkodzie, aby dwa państwa niemieckie podpisały 18 maja 1990 r. „układ państwowy o ustanowieniu unii walutowej, gospodarczej i socjalnej”. Przy okazji jego ratyfikacji oba parlamenty – Bundestag oraz Volkskammer przyjęły rezolucje uznające granicę polsko-niemiecką jako ostateczną.

Konferencja 4 plus 2

W tej rozgrywce liczyły się nie tylko subtelności prawne, ale i czas. „The Window Opportunity”, czyli „Okno szans”, jak przekonywał Kohl w czasie rozmów w Camp David prezydent USA George Bush senior, gorący zwolennik zjednoczenia Niemiec, nie będzie wiecznie otwarte. Napięcia i konflikty na tle narodowościowym rozsadzały coraz wyraźniej Związek Sowiecki, podkopując i tak coraz słabszą pozycję Michaiła Gorbaczowa. Bez jego zgody, zjednoczenie nie byłoby możliwe, choć już od maja 1990 r. trwały rozmowy konferencji okre-

ślanej jako 4 plus 2, gdyż brały w niej udział zwycięskie mocarstwa z okresu II wojny światowej: USA, Związek Sowiecki, Wielka Brytania i Francja oraz delegacje państwowe NRD i RFN. Decydujące rozmowy między Kohlem a Gorbaczowem miały miejsce 15 i 16 lipca 90 r. w jego prywatnej willi w Stawropolu na Kaukazie. Gorbaczow do dzisiaj twierdzi, że niemieccy partnerzy obiecali mu, że nie będzie natowskich garnizonów w Niemczech Wschodnich. W praktyce jednak nie udało mu się wyrwać Niemiec z sojuszu północnoatlantyckiego, co było głównym celem politycznym Moskwy. O wielkość rekompensat finansowych dla Moskwy trwały krótkie targi, ale ostatecznie wielkie niemieckie banki obiecały upadającemu Związkowi Sowieckiemu kredyt w wysokości 5 mln marek oraz 12 mld marek na programy dla wojskowych, mających do 1994 r. opuścić Niemcy. Nie ulega wątpliwości, że Kohl tanio wykupił Wschodnie Niemcy spod sowieckiej dominacji. Ostatnia runda rokowań 4 plus 2 odbyła się we wrześniu 1990 r. w Moskwie. Tam także został podpisany układ „o ostatecznym uregulowaniu sprawy Niemiec”, który przesądzał o tym, że cztery mocarstwa uznały, iż z dniem 3 października 1990 r. zrzekają się swoich praw i odpowiedzialności za Niemcy. Zjednoczenie Niemiec nie było wynikiem oddolnego ruchu w społeczeństwach obu państw niemieckich, choć z pewnością było naturalnym zwieńczeniem historycznego procesu, który korzeniami tkwił jeszcze w XIX w. Architektem jedności Niemiec był przede wszystkim kanclerz Helmut Kohl. Umiejętnie wykorzystał odpowiedni moment i, nie zważając na koszty, podjął najważniejsze decyzje. Ten proces był także korzystny dla Polski. Zyskał silnego, ale obliczalnego i demokratycznego sąsiada, a znad obu brzegów Odry zniknęły rosyjskie garnizony.

Za: „Gość Niedzielny” (39/2010)

Ale to poparcie dla rządu może wynika z wiary w „normalność” wzajemnych stosunków? Jesteśmy skazani na rolę petenta w relacji z Rosją?

Wiktając się w tego typu zależności jak model śledztwa smołęńskiego czy umowa gazowa, skazujemy się na taką rolę. Nikt nas do tego nie zmusza, to jest nasz wybór. To nie jest tak, że Rosjanie zastawiają na nas jakieś pułapki. Korzystają tylko z możliwości, jakie się nadarzają. Paradoks polega na tym, że Rosja trzeszczy w szwach. To kraj w stanie głębokiego kryzysu rozwojowego, z wyhamowanym potencjałem intelektualnym, niedążący do nowoczesności. W Polsce natomiast puku-

tuję wyobrażenie o Rosji jako o potężnym kraju, z którym trzeba się dogadywać na zasadzie pójścia na ustępstwa. To jest nasze przyzwyczajenie, że od Moskwy trzeba być zależnym.

W filmie „Mata Moskwa” jest taka scena: Rosjanka odpowiedzialna za negocjacje gazowe z Niemcami wraca z Berlina, wita ją ojciec i pyta, czy dogadała się z nimi. Na to dziewczyna: to oni muszą dogadać się ze mną, to my mamy gaz.

Ale to jest polski film, odzwierciedlający polskie myślenie. Rosjanie muszą ten gaz sprzedawać. I Niemcy to wiedzą.

Samochody

Marek Brzeziński

2010
PARIS
MONDIAL DE
L'AUTOMOBILE
2-17 OCTOBRE

Ten przedmiot ma wiele skrajności. Dla jednych Ferrari, dla innych Jaguar, a jeszcze innym kierują się z Fiatem. Samochód – poczwara Pana Samochodzika. Piękne „Merce” i dostojne „De-y”, nobliwie „Roll-y” i luksusowe „Rcy-y”. Gama barw jak na palecie van Gogha malującego słoneczniki, Cezanne’a uwieczniającego lawendowe pola Prowan, ji, Moneta uniesmiertelniającego nemi fary w Giverny. A zatem samochód to sztuka piękna i estetyka. Oto panowie, których marzeniem życia: pokój, jego, pozwalają na pełnienie ich potrzeb jest sobota pod brzuchem... ich auta.

fot. M. Brzeziński

Prezydent Sarkozy, który zapowiada, że owszem, producenci samochodów mogą inwestować za granicą. Mało tego, mogą i powinni podbijać zagraniczne rynki, ale „jeżeli ktoś myśli o tym, żeby produkować za granicą, a sprzedawać na francuskim rynku – ten robi błąd, bo na to się nigdy nie zgodzimy”. Te słowa to czyściej wody protekcyjizm sprzeczny z zasadami Unii Europejskiej, to ochrona francuskich rynków za wszelką cenę, także unijnych ideałów. I tu z Sarkozy’ego wychyliła się inna dusza – nie Europejczyka, ale bliskiego Le Penowi czy de Villiersowi, bojownika o interesy francuskie przedkładane nad europejskie perspektywy. A zatem samochód, jako sprzętyna do uruchomienia politycznych mechanizmów, które ujawniają nam

prawdziwe oblicze jednego z motorniczych europejskiej lokomotywy w barwach francusko-niemieckich. Samochód – przedmiot westchnień i marzeń. Samochód, na kupno którego trzeba było za komuny mieć talon, czyli glejt od władz zgadzających się na to byś, obywatelu, mógł kupić wymarzonego „Malucha”. A jak go kupiłeś to, jaka była radość! Zgodnie z tódzkim porzekadłem upychałeś tam wszystkich bliskich, którzy chcieli jechać! I jechali – „Ciotka Rywka, ciotka z przeciwka, bachorne matkę, bachory, stróż i już i ja już”. Tak było! Daję słowo!

A skąd te refleksje motoryzacyjne? Nie mogło być inaczej. Nadsięgnęły jak czasami szare, niekiedy czarne, ale często lśniące bielą optymizmu, chmury, gdy przyglądałem się samochodom wystawianym na Salonie Motoryzacyjnym. Ta organizowana, co dwa lata impreza, należy do największych tego typu na świecie. Tylko Genewa i Detroit sprawiają bardziej imponujące wrażenie.

Co można było zobaczyć w tym roku w Paryżu? Ano, przede wszystkim jak na dłoni widać było walkę z kryzysem i nowe trendy. Miłośników samochodów można podzielić, tak jak wielbicieli mody, kuchni i piłki nożnej. Jedni są miłośnikami haute ctoure, inni tego, co można włożyć na grzbiet i żeby nie uwierato, nie „gryzło” i było ładne. Kulinarzy haute couture nie zejdzie poniżej poziomu trzech gwiazdek Michelina, choćby na talerzu czały się tylko dwa cieniusieńkie plasterki kaczki w sosie borowikowym ustro-

jone skrzyżowanymi szpadami szczypiorku. Futbolowe haute ctoure nie spada poniżej pojedynków Hiszpanii z Anglią lub Barcelony z Arsenalem, a motoryzacyjne – to już tylko stajnie Ferrari, Jaguara i Lamborghini. Te piękne maszyny, na których ci wspinali mężczyźni początku XXI wieku prują przestrzeń niczym nożyce krawca bezlitośnie tnącego płótno, to jedna strona medalu. Bo maszyna zawsze była na usługach męskości, macho, siły. Miecz, Colt, dwupłetowiec, karabin maszynowy ckm i samochód. Niewiasty z rzadka trafiały do tego świata, aczkolwiek historia zna takie przypadki. Co więcej, panom krępowało ruchy w sensie metaforycznym, a czasami i filozoficzne, obowiązujące do dzisiaj, a wprowadzone w XIX stuleciu prawo zakazujące kobietom pojawiania się w miejscach publicznych w spodniach (George Sand musiała na to mieć zezwolenie prefekta). Było ono zmieniane tylko dwa razy – kobiecie zezwolono nosić spodnie gdy jeździła konno i na rowerze – nowym wynalazku cywilizacji nie do końca tylko technicznej. Jednym słowem wszystkie panie deputowane i panie minister tamią prawo paradując w spodniach. A zatem samochód jako oręż męczyzny. Ale nie tylko. Także jest to broń ekologa. Na paryskim salonie tryumfuje samochód o napędzie elektrycznym. W prądzie chłostającym biczem silnik, by ten rwał do przodu jak rące rumaki upatruje się nowej fali w motoryzacji.

ciąg dalszy na str. 12...

fot. M. Brzeziński

fot. T. Różycki

„Gościa niedzielnego” pytanie o wychowanie

Troska o nastolatka

Mam za sobą bardzo trudny okres, który przeżywałam na przełomie podstawówki i gimnazjum. Poprzez zainteresowanie mroczną muzyką zafascynowały mnie tematy śmierci, krwi, samobójstw. W komputerze miałam cały folder z dość makabrycznymi zdjęciami – śladami po cięciach, zakrwawionymi żyłkami. Chciałam być oryginalna. Pogorzyłam się w nauce, chociaż jako zdolna osoba i tak nie miałam złych ocen. Coraz bardziej odcinałam się od rówieśników. Zaczęłam się wtedy okaleczać, gdyż chciałam zaszokować, chciałam, żeby ludzie się mną interesowali. Cięcia stały się treścią mojego życia. Przez internet utrzymywałam kontakty z podobnymi do mnie osobami. W II klasie gimnazjum zaczął się mój powrót do życia. Było już całkiem dobrze, gdy oto teraz w liceum ilość stresów jest tak wielka, że nie jestem pewna swojej odporności. Z jednej strony ogromne wymagania nauczycieli, z drugiej problemy towarzyskie – czy znajdę przyjaciół, czy będę lubiana, czy moja wątpliwa uroda nie eliminuje mnie na samym początku? Mam takie okropne wrażenie, że całe zło zaczyna jakoś wracać. A może tak naprawdę nigdy do końca nie odeszło?

Licealistka

Kilka lat temu zaczęły nadchodzić pierwsze listy od raniących się mniej lub bardziej nastolatków. Najdziwniejsze było to, że prawie nigdy o tej sytuacji nie wiedzieli rodzice. Po krótkiej „ciszy” temat ten wrócił kilka

tygodni temu z większą siłą. Każdemu zapracowanemu dorosłemu powody, dla których nastolatka sięga po żyłkę lub inne narzędzie wydają się niepoważne. Ale o ile małe dziecko ma zapewnione mocne wsparcie rodziców, o tyle w starszych klasach podstawówki zostaje ono często same z problemami, które zdają się je przerastać. Wystarczą szyderstwa koleżanek, drobne złośliwości rówieśników, kompleksy na tle urody, poczucie osamotnienia, a do tego kultura masowa i różne portale, gdzie młodzi wzajemnie się instruują, jak można odreagować ból istnienia. Niby o tym wiemy, ale wydaje się, że nas to nie dotyczy. Tymczasem warto się przyjrzeć dokładnie swemu dziecku, bo najbliżsi o przykrych faktach dowiadują się często ostatni. Natomiast jeśli takiego zagrożenia nie ma, to zawsze warto rozmawiać, dopytywać czy któraś z koleżanek nie potrzebuje pomocy. Bo taka dziewczyna staje się często klasową bohaterką, na jej nadgarstki spogląda się ze zgrozą, szeptem rozgłasza się tajemnicę i trochę podziwia. Nigdy nie powinno się zrezygnować z rozmowy, z pełnego ciepła zainteresowania tym, co dziecko obecnie przeżywa. W tym rozchwianym emocjonalnie okresie każde nasze słowo jest podejrzliwie analizowane. A my w nerwach

nad tym właśnie nie panujemy. Gdy córka ustyszy, że jej płacz z powodu złośliwych koleżanek jest bez sensu, bo prawdziwe kłopoty dopiero przed nią, to już się nie poskarży, płakać będzie w ukryciu i nie będzie więcej szukała wsparcia u najbliższych. Wielu rodziców ma doskonały kontakt ze swoimi dziećmi. Byłoby pięknie, gdyby potrafili otoczyć opieką chociaż małą grupkę ich rówieśników, pomóc im w tym najtrudniejszym okresie życia. Serdeczne rozmowy, życzliwe zainteresowanie, umiejętne nazywanie problemu, który ich akurat dręczy, pokazanie możliwości jego rozwiązania.

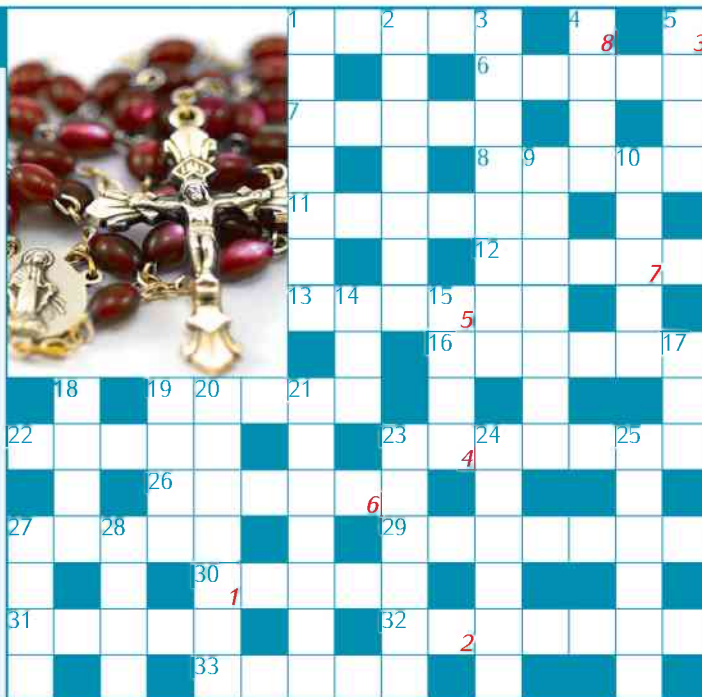
Samookaleczenia zdarzyć się mogą w każdej rodzinie, bo w ten sposób chce się zaimponować koleżankom, bo w dzieciństwie było się tak chronionym, bo teraz każdy problem przerasta, bo może jest za duża swoboda i chce się zwrócić na siebie uwagę, potrzebuje się zakazów, a może odwrotnie, jest taki reżim, że w ten sposób wyrażony zostaje bunt. □

KRZYŻÓWKA GŁOSU

POZIOMO: 1) Stolica regionu Liguria (Włochy) 6) Leżą blisko granicy 7) Filtr organizmu 8) Kocyk dla konia 11) Strzelecki krążek 12) Chroniona roślina lecznicza; adonis 13) Przerwany płacz 16) Samica ryb gotowa do tarła; tarlak 19) Minerale, odmiana agatu 22) Wędrowny zespół aktorski 23) Kwiatowa grządka 26) Ozdobny krzew; rododendron 27) Lustro wody 29) Członek bojówki 30) Z Julią w Weronie 31) Tatrzańskie lasy 32) Obszar o płaskiej powierzchni 33) Bita droga, gościniec
PIONOWO: 1) Główny przełożony zakonu, wybierany przez kapitułę zakonną 2) Kapa na tapczanie 3) Dom studenta 4) Drzewo w godle Libanu 5) Wyzyskiwacz potocznie 9) Trójkąt kreślarski 10) Trzosa, sakiewka 14) Smaczny kawałek 15) Łan, pole uprawne 17) Kawał lodu na rzece 18) ... Przymierza 19) Kamień ozdobny lub tkanina 20) Rodzinne miasto Jezusa 21) „... Zygmunta” w Warszawie 23) Relacja, meldunek 24) Symbol władzy hetmańskiej 25) Symbol władzy monarchy 27) Najmłodsza formacja węgla 28) Spoina murowa

1 2 3 4 5 6 7 8

fot. T. Różycki

fot. T. Różycki

fot. T. Różycki

fot. T. Różycki

Samochody

...ciąg dalszy ze str. 10

Można się z tym w tej chwili zgodzić, jednak pielęgnując w głowie myśl, że jest to chwila tymczasowa, okres przetomu, czas rewolucji. Citroën przedstawia model, który „pozwoли mieszkańcom miasta lepiej oddychać”. Reno o linii muchy, która uderzyła w moskitierę emituje zero spalin, Honda Jazz Hybryd proponuje coś w rodzaju energii stereo, dwa silniki – elektryczny i termiczny zmniejszające o połowę zużycie paliwa. Piękność dnia, to Mini, jak zwykle niestety chanie ciepły samochodzik, którego prowadzenie, mając za plecami na tylnych siedzenia kilkoro przyjaciół, wywołuje uśmiech na twarzy. Audi sportback, to nowy przedstawiciel „pełnego wypasu”, jak się to obecnie w Polsce powiada. Tych „wypasów” jest więcej. Jaguar o silniku gazowym. Osiąga prędkość 100 kilometrów na godzinę w nieco ponad 3 sekundy. Rzucony na kolana urodą tego auta o linii posrebrzanego czółna, z ulgą wyjąłem hostessie na standzie „Jaga” czarzę z koktajlem z krewetek i pociągnąłem potężny tyk szampana. U Rolls Roycea takiej rozkoszy podniebienia nie było. Proszono mnie o zdjęcie plecaka, jeśli chcę zobaczyć z bliska, dotknąć i usiąść w wersji Coupe RR, co mniej więcej odpowiada długością potężnej ciężarówki. O tym, że optywającej w luksus dodawać nie muszą. Orgia barw u Renault. Śliczne dziewczyny reklamują Alfa i Romeo, Volvo lśni dostatkiem, statecznością i solidnością. Jeep kusi wertepami, Fiat ekstrawagancją, a wszyscy – oszczędnością – paliwa

i niską bądź niemal zerową emisją substancji zamieniających powietrze jakim oddychamy w trudną dla przetknięcia przez nasze płuca substancję. Biła w oczy nieobecność kilku znanych firm. Nie ma w Paryżu Astona Martina, może dlatego, że ten James Bond to już nie ten Bond Rogera Moore’a. Nie ma Bugattiego, ale ta stara, włoska firma produkująca teraz samochody o silnikach o największej mocy – niemal 1000 koni mechanicznych, nie musi się pojawiać na salonie, bo i tak zbyt na swoje samochody, kupowane w wąskim gronie gości o portfelach palących ich kieszenie – już ma. Wreszcie Łada. „Putin auto”, jest w pewnym sensie zależne od potężnego akcjonariusza, od Renault, a francuska firma woli promować, co innego, produkowane w Rumunii, Dacie – Logan.

A zatem nie wszystko co się błyszczy... może jechać na czterech kółkach.

Ps. I jeszcze jedno. Na salonie pokazano stare samochody. Renault, Fordy – roczniki 1907, 1912. Patrzysz na nie i dziwisz się, jak to się stało, jakie niesłychane pokłady wyobraźni musiał człowiek uruchomić, na jaką musiał się zdobyć otwartość wobec świata, by z siebie wyzwolić potencjał twórczy, by w taki sposób wyobrazić sobie podróżowanie.

Ale i tak jestem zdania, że już wkrótce spotka nas niespodzianka, tym razem w obliczu nie klimatu, ale ekologii.

Marek Brzeziński

Pamiętają o zasypianych kolegach

33 monety z wizerunkiem patronki górników św. Barbary wystano z Polski do Chile, dla górników uwięzionych od 5 sierpnia 700 m pod ziemią w kopalni miedzi i złota. Monety przestała Mennica Polska i Bractwo Gwarków, działające przy Związku Górnośląskim.

Monety przestano za pośrednictwem chilijskiego kościoła na adres Działu Akcji Społecznej Kurii Biskupiej w Copiaco. Mają być przekazane górnikom, by wesprzeć ich na duchu.

Srebrne monety o nominalnej wartości 10 dinerów andorskich – pamiątkowej jednostki monetarnej Księstwa Andory – wybito w tym roku na zamówienie tego kraju w liczbie 5 tysięcy.

– Standardowo wybijając monety na zamówienie ustalamy z zamawiającym,

że część będzie przeznaczona dla kolekcjonerów. Pomyśleliśmy, że wystanie górnikom monet o niewielkiej wartości materialnej może mieć jednak istotne znaczenie emocjonalne – powiedział rzecznik Mennicy Polskiej Mariusz Przybylski.

Pracownicy Mennicy skontaktowali się z Bractwem Gwarków, działającym przy Związku Górnośląskim. Zrzeszeni w nim polscy górnicy i ratownicy górniczy kilka tygodni temu zorganizowali czuwanie modlitewne w intencji uwięzionych kolegów. W kaplicy św. Barbary w budynku dawnej maszyny wyciągowej zlikwidowanej kopalni „Gottwald”, przy centrum handlowym Silesia City Center w Katowicach cały czas płonie „światło nadziei”, czyli górnicza lampka. Co tydzień

odbywa się tam msza w intencji uwięzionych, można się też wpisywać do wydanej „księgi nadziei”.

– Cały czas solidaryzujemy się z tymi górnikami, śledzimy w internecie, jak przebiega akcja ratunkowa. Ostatnie wiadomości są dobre, bo na miejscu jest już kapsuła, którą mają wyjechać na powierzchnię. Przestanie z Polski monet ze św. Barbarą to kolejny przejaw solidarności – powiedział prezes bractwa Zygmunt Pawłowski.

Tant qu'on a la santé

Le système de santé polonais est souvent décrié par les citoyens.

Les médias alertent d'une manière récurrente sur les failles d'un système qui n'a pas fait ses preuves et qui laisse nombre de citoyens sans soins ou sans médicament, faute de moyens suffisants pour les payer. C'est une entorse grave à la constitution de la République polonaise qui, dans son article 68, stipule que « les pouvoirs publics garantissent à tous les citoyens, indépendamment de leur situation matérielle, un accès égal aux soins de santé financés sur fonds publics. » Rien que pour 2010, de nombreux articles sont parus dans la presse. Ainsi, le quotidien Rzeczpospolita, au début de l'année, a fait état d'une étude réalisée par l'institut de sondage GfK Polonia, d'où il ressort que 24% des Polonais disent ne pas acheter les médicaments prescrits et que 27% renoncent à aller voir un spécialiste dans un cabinet privé. Chez les personnes âgées, les chiffres sont plus élevés. En effet, 40% d'entre eux répondent qu'ils ne peuvent pas acheter les médicaments dont ils ont besoin, près de la moitié ne va pas voir de spécialiste et 95% n'ont pas les moyens de faire un séjour dans un sanatorium. Ces données sont inquiétantes, car c'est au moment du troisième ou du quatrième âge que l'on a le plus besoin du système de santé. Ce n'est pas faute d'avoir des médicaments à bon marché, car en Pologne ils sont parmi les moins chers d'Europe, mais c'est dans notre pays que la part que le patient doit régler de sa poche est la plus élevée – environ un tiers reste à sa charge. En outre, les prix ne sont pas réglementés et chacun cherche la pharmacie où ils sont les moins chers. C'est ce que fait un tiers des personnes interrogées. Après 60 ans, ce taux grimpe à 60%. L'enquête montre que 29% des Polonais demandent à échanger le médicament pres-

crit par un médicament identique à meilleur marché. Si l'on regarde par l'autre bout de la lorgnette, c'est quand même 65% des personnes interrogées qui n'ont jamais renoncé à la réalisation d'une ordonnance. En effet, avec le développement du pays, les Polonais ont de plus en plus de moyens qui leur permettent de consacrer un budget de plus en plus important à leur santé. Mais que pensent réellement ces citoyens polonais de leur système de santé ? Europ Assistance a mis en place depuis 2006 un « baromètre paneuropéen sur les principaux débats de santé », basé sur une enquête par sondage réalisée en Allemagne, en France, en Grande-Bretagne, en Italie, en Suède et, pour la première fois en 2009, en Pologne. Le rapport constate « que les citoyens de chaque pays semblent avoir une bonne compréhension des mérites et des défauts de leur système de soins. Sauf peut-être la Pologne qui est en pleine difficulté. » Ainsi, sur la question de l'organisation du système de santé, 48% des Polonais la jugent mauvaise, alors que dans les autres pays elle est considérée à minima comme bonne. La qualité des soins prodigués par les médecins n'est pas très bien perçue dans notre pays avec 47% d'opinions négatives. C'est pire pour la qualité des soins dans les établissements hospitaliers polonais qui recueillent 63% d'opinions négatives. Nos compatriotes estiment que de lourdes menaces pèsent sur le système de santé de leur pays. Ainsi, 93% considèrent que les délais d'attente sont trop longs avant d'être soigné, 78% pensent qu'il y a des inégalités dans l'accès aux soins et 70% pointent du doigt le manque de financement public, la pénurie de médecins et les erreurs médicales. S'il le fallait, les Polonais n'hésiteraient pas à se déplacer

pour trouver un bon chirurgien, plutôt que de faire appel à un praticien proche de leur domicile (61% des répondants). S'il le fallait aussi, 83% seraient même prêts à se déplacer à l'étranger pour avoir accès à une technique médicale supérieure, non disponible dans le pays. D'une manière générale, nos compatriotes sont très attentifs à l'environnement médical et à la qualité des soins à proximité lorsqu'ils choisissent un nouveau lieu de résidence (93% y attachent beaucoup d'importance) ou qu'ils partent en vacances (83%). En ce qui concerne le financement du système de soins, 78% des Polonais considèrent qu'il ne garantit pas l'égalité de tous les citoyens de leur pays devant l'accès aux soins médicaux. Cette proportion monte à 83% chez les 18-39 ans. Toutefois, 64% des répondants déclarent que la crise financière ou la situation économique actuelle ne les a pas amenés à renoncer ou à reporter des soins de santé. S'il fallait financer une augmentation de la qualité des soins, 51% des personnes interrogées seraient prêtes à souscrire des assurances complémentaires facultatives (59% chez les 18-39 ans). On voit ici la limite du système actuel pour lequel seuls 17% souhaiteraient une augmentation des prélèvements obligatoires. En revanche, s'il fallait mettre en place un programme de surveillance de la santé tout au long de la vie, 73% y seraient favorables, mais seuls 16% seraient prêts à payer. Pour 84%, c'est l'État qui devrait financer un tel programme de prévention. Car il s'agit bien ici d'une question de santé publique. □

Poczucie winy

Naukowcy z kliniki Fundacji Świętej Łucji w Rzymie odkryli miejsce w mózgu odpowiedzialne za poczucie winy. Zdaniem branżowego pisma „Human Brain Mapping”, to przeto, bo po raz pierwszy odkryto obszar w mózgu związany z wyrażaniem czy koordynacją tzw. emocji społecznych. Zdobytą wiedzę pozwoli nie tylko w lepszym stopniu zrozumieć zachowanie osób z uszkodzeniami mózgu, ale także może

pomóc w leczeniu psychiatrycznym. – Zrozumienie neurobiologicznych podstaw uczucia winy umożliwi poprawę skuteczności rehabilitacji – twierdzi Carlo Caltagirone, neurolog, który prowadzi badania. I zwraca uwagę na fakt, że nawet niezbyt groźne urazy, takie jak chociażby wstrząs mózgu, często prowadzą do zmian emocjonalnych. Dzisiaj medycyna nie wie, jaki jest mechanizm tych zmian. □

PAŹDZIERNIK Z PAPIESKIMI DZIEŁAMI MISYJNYMI

„Co do przyszłości, proszę zachować głęboką ufność...”

Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła.

Od 121 lat istnieje i działa w Kościele katolickim Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła, którego celem jest uwrażliwianie chrześcijan na sprawę formacji rodzimego duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego w krajach misyjnych (*Statuty PDM, 15-16*).

U początków tego Dzieła stoją dwie panie: matka i córka – Stefania i Joanna Bigard, żyjące współcześnie ze św. Teresą od Dzieciątka Jezus. Może warto tu przytoczyć mały szczegół. Św. Teresa urodziła się w Alençon a umarła w Lisieux, natomiast Joanna Bigard urodziła się w Lisieux a zmarła w Alençon. Chociaż te dwie kobiety prawdopodobnie nigdy się nie spotkały, łączył je ten sam wielki zapał misyjny, któremu poświęciły swoje życie. Dzisiaj św. Teresa z Lisieux jest nie tylko główną patronką misji katolickich, ale także patronką Papieskiego Dzieła św. Piotra Apostoła ogłoszoną 25 lipca 1925 r. przez papieża Piusa XI.

Patrząc na historię Dzieła, niepozbawioną cierpień i trudności, jakie przeżywały jego założycielki, widzimy, że od samego początku zaczęło ono zataczać coraz szersze kręgi. Dotarło również do Polski. Wcześniej jednak „polski wątek” w dziele zaistniał poprzez Prefekta Kongregacji Rozkrzewiania Wiary kard. Mieczysława Halkę Ledóchowskiego (+1902), który skierował do Joanny Bigard słowa pokrzepienia: „Co do przyszłości, proszę zachować głęboką ufność. Trudności napotymane w tak świętym przedsięwzięciu zamieniają się w końcu w źródło nowych mocy; przeciwności, bowiem są nieomylnym znakiem, że Pan przyjmuje to Dzieło. Świadczą o tym życiorysy największych świętych dusz szlachetnych, z których inicjatywy powstawały stawne religijne dzieła miłosierdzia. Trudności i prześladowania to zwykłe drogi Opatrzności, cechujące zwłaszcza dzieła Boże”.

W Polsce z okazji I Narodowego Kongresu Eucharystycznego zwołane zostało przez ks. Kazimierza Bajerowicza pierwsze konstytucyjne zebranie PDPA dnia 28 czerwca 1930 r. Podczas zebrania odczytano *Motu Proprio* „Decessor Noster” Piusa XI dotyczące PDPA i dodane do tego zastosowanie dla Polski. Na początku podkreślono, aby członkowie Dzieła szczególnie modlitwą za wstawiennictwem NMP Królowej Apostołów, św. Piotra Apostoła i św. Teresy od Dzieciątka Jezus wspierali misję, a zwłaszcza sprawę rodzimych powołań w krajach misyjnych. Wyrazem troski o materialne potrzeby misji była suma, jaką za rok 1929/30 PDPA z Polski wysłało do Rzymu. Było to 24 369, 50 lirów czyli 11 421, 99 zł. Ks. Bajerowicz jako prezes krajowy PDPA przypomniał o wielkim wkładzie, jaki wniósł w początki organizacyjne dzieła w Polsce Ks. Mateusz Jeż z Krakowa i ogłosił go sekretarzem honorowym PDPA.

Mija, więc 80 lat oficjalnej obecności tego Dzieła w Polsce. Dzisiaj również rozwój PDPA zależy od nas wszystkich, tzn. członków Mistycznego Ciała Chrystusowego, jakim jest Kościół. Każdy z nas, a tym bardziej osoby powołane, klerycy i kapłani potrzebują przede wszystkim patronatu duchowego oraz duchowych ofiar braci i sióstr w Kościele. To, bowiem od ich miłości i gorliwości zależy życie chrześcijańskie wiernych i rozwój Kościoła. Nic, więc dziwnego, że seminarium duchowne zwykło nazywać się „sercem diecezji”, ponieważ w nim tętni życie i z niego wypływa niejako życiodajna krew dla Kościoła lokalnego. Prawdę tę odkryła, św. Teresa od Dzieciątka Jezus, patronka misji, doktor Kościoła jak również patronka PDPA, która w sercu Kościoła znalazła swoje miejsce i w sposób szczególny modliła się za kapłanów. „Moim powołaniem jest Miłość” – jak mawiała i słowa te przemieniała w konkretne modlitewne

Św. Teresa z Lisieux

zaangażowanie dla misji. Tak jak św. Teresie leżało na sercu dobro i świętość kapłanów, tak i nam powinno zależeć na wspomaganiu powołań kapłańskich, zakonnych i misyjnych. Na szczęście wierni w Polsce rozumieją to. Troszczą się więc wraz ze swymi biskupami o seminaria, modlą się i składają hojne ofiary. Dzięki temu Kościół w Polsce żyje i tętni młodością licznych kapłanów. W tym kontekście rodzi się, więc pytanie: kto zatroszczy się o seminaria i nowych kapłanów w Azji, Afryce, w wielu krajach zachodniej Europy i w innych stronach świata, gdzie wspólnoty chrześcijan są jeszcze albo już nieliczne i bardzo często ubogie. Oni czekają na naszą modlitwę i wsparcie materialne.

Niech okazją do żarliwszej modlitwy, zwłaszcza różańcowej za młode Kościoły na terenach misyjnych i ich problemy będzie przeżywanie października w duchu misyjnym. Pamiętajmy, że modlitwa nie tylko dociera do naszych braci i sióstr, ale także przemienia nasze serce. □

Ks. Eugeniusz Szyszka

Nowe miasto?

Niewykluczone, że miasteczko Pisz zmieni nazwę. Proponowana zmiana – Posz. Poszto o promocyjne logo miasta, które funkcjonuje od 12 lat. Kolorowe litery układają się w słowo „Pisz”, w którym „s” jest wydłużone, a nad „i” umieszczono słońce. Z daleka można to odczytać jako: „Pis”.

Możliwość takiego skojarzenia wywołała cenzurę prewencyjną podczas nagrywania programów dla publicznej tv. Ekipa miasta uczestniczyła w nagraniu programu „Jaka to melodia” dla tvp. Jak twierdzi „Tygodnik

Piski”, „nazwa Pis jest po ostatnich zmianach w telewizji niemodna”, a ponieważ się scenarzystom jako „kojarzyta”, nakazano Piszowcom zdjąć promocyjne koszulki lub założyć je na lewą stronę. Wcześniej podobną „prewencję” zastosowano wobec chóru z Pisza, który brał udział w nagraniu telewizyjnym w Krakowie i też musiał koszulki... odwracać. Promocję miasta diabli wzięli, więc może zmienią nazwę na POsz i nowe logo będzie już „odnowionej” tvp pasowało.

Jan Kciuk

KRONIKA POLONIJNA

od 1992 r. redaguje Zbigniew A. Judycki

WŁOCHY

• We wrześniu br. nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu ukazał się bardzo interesujący album w języku polskim i angielskim autorstwa prof. Jana Sienkiewicza zatytułowany Ryszard Demel. W drodze do tajemnicy świata. Na jego zawartość oprócz kilkuset fotografii złożyła się bardzo plastycznie opisana historia życia Ryszarda Demela, polskiego artysty malarza, grafika, witrażysty i pisarza żyjącego od lat we Włoszech. Ryszard Demel urodził się w 1921 r. w Ustroniu Śląskim. W czasie

II wojny światowej uczestnik kampanii wrześniowej 1939, a następnie żołnierz II Korpusu Polskiego. Studiował malarstwo, m.in. w Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie, Sir John Cass College of Art oraz London University Slade School w Londynie, studia filozoficzne zakończone doktoratem na Polskim Uniwersyte-

cie na Obczyźnie w Londynie. Asystent w Studio Witraży J. Nuttgens w High Wycombe 1949–51; asystent w Polskim Studium Malarstwa w Londynie 1949–51; nauczyciel sztuki w angielskim szkolnictwie średnim 1953–62; wykładowca: języka angielskiego w Państwowym Instytucie Hotelarskim i Turystycznym w Abano Terme (Włochy) 1962–80, literatury angielskiej w Liceum Lingwistycznym w Padwie 1965–87, literatury polskiej na Università Ca'Foscari w Wenecji 1973–77, języka angielskiego na uniwersytecie w Padwie 1979–86; kierownik w studio malarstwa w Padwie 1988–. Współzałożyciel Centro Studi Colore na uniwersytecie w Padwie 1990–. Doradca National University of Canada w Toronto 1970. W 1959 opatentował technikę witrażu refrakcyjnego. Wykonał liczne witraże w Anglii i we Włoszech (m.in. w kościołach Londynu, Padwy i Rzymu). Uczestnik ponad 150 wystaw zbiorowych oraz ok. 30 indywidualnych. Posiada archiwum Studium Sztuk Pięknych II Korpusu oraz kompletne archiwum Sergiusza Piaseckiego. Autor artykułów w prasie włoskiej i polonijnej oraz publikacji książko-

wych, m.in.: Sergiusz Piasecki. Notatki o pisarzu i powieści „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” (Londyn 1979), Życie i Twórczość S. Piaseckiego – Zarys monograficzny (Londyn 1981), Współzałożyciel i sekretarz „Grupy 49” Artystów Plastyków Polskich w Londynie 1949–53. Laureat włoskich nagród artystycznych. Odznaczenia: War Medal 1939–1945, Medal Legion d'Oro, Medal Miasta Padwy, Medal Olimpiady Sztuki i Kultury w Abano Terme. Od 1962 roku mieszka we Włoszech.

WEGRY

• 3 października w kościele pw. św. Krzyża w Tata odstonięto tablicę poświęconą zbrodni katyńskiej oraz pamięci ofiar katastrofy smoleńskiej. Inicjatorami wykonania tablicy memoratywnej był Samorząd Mniejszości Polskiej w Tata oraz Oddział Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. J. Bema na Węgrzech.

POLSKA

• Do końca października w siedzibie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Warszawie można zwiedzać wystawę Polacy w Argentynie. Ekspozycję przygotowali pracownicy Biblioteki Polskiej im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires.

USA

• 2 października w Chicago odbył się koncert Pożegnanie lata z Chopinem. Zorganizowana przez Związek Narodowy Polski impreza przypominała o obchodach 200. rocznicy urodzin wybitnego kompozytora wykonaniem jego utworów w całkiem nowych aranżacjach: klasycznych, popowych i rockowych.

NIEMCY

• 2 października odbył się w Berlinie wernisaż wystawy Kino brytyjskie w polskim plakacie. Na wystawie pokazano 30 plakatów do brytyjskich filmów zaprojektowanych, m.in. przez Jerzego Flisaka, Krzysztofa Nasfetera, Waldemara Świerzego.

NORWEGIA

• 18 września odbył się I Zjazd Polaków zamieszkujących Altę i okolice. Obradowało ponad 50 naszych rodaków, którzy postanowili zintegrować społeczność polską w tym regionie poprzez ochronę ich interesów narodowych i kulturalnych, utrzymywanie tożsamości, języka ojczystego, kultury narodowej i naukę języka ojczystego. □

Europejskie Forum Narodowych Komitetów Katolików Świeckich (ELF)

W dniach 6–11 lipca obradowało w Birmingham Europejskie Forum Narodowych Komitetów Świeckich (ELF), w skład którego wchodzi 28 delegacji przedstawicielstw laikatu z wszystkich krajów Europy. Wśród nich, obok reprezentacji Krajowej Rady Katolików Świeckich z Polski, jest też delegacja Polskich Wspólnot w Europie Zachodniej (PWEZ) w skład, której wchodzi przedstawiciele laikatu z Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej. Rada ta została powołana przez ks. abp. Szczepana Wesolego w 1992 roku. Obecnie jej przewodniczącym jest ks. bp Wojciech Polak – delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. duszpasterstwa emigracji. Wiceprzewodniczącym Rady z ramienia świeckich jest prof. dr hab. inż. Piotr Małoszewski z Monachium pełniący równocześnie funkcję przewodniczącego PWEZ. Obok niego w Birmingham w skład delegacji PWEZ wchodzi dr Anna Łucka z Francji oraz dr Włodzimierz Mier-Jędrzejowicz, prof. dr hab.

inż. Mirosław Wyszyński oraz pani Maria Środoń z Anglii. KRKŚ reprezentował w Birmingham prof. dr hab. Michał Seweryński. Tematem obrad była „Godność człowieka w zmieniającej się Europie wyzwaniem dla chrześcijan”. Uczestnicy obrad brali udział w codziennych Mszach św. w miejscowej katedrze, które celebrowali biskupi Birmingham, Liverpoolu oraz ks. abp. Bernard Longley, ordynariusz diecezji Birmingham. Oprócz obrad dokonano wyboru nowych władz ELF na następną 4-letnią kadencję. Prezesem ELF został pan Peter Annegarn z Belgii. Po raz pierwszy w ponad 35-letniej historii ELF, w skład prezydium wszedł przedstawiciel Polskich Wspólnot w Europie Zachodniej – dr Włodzimierz Mier-Jędrzejowicz z Londynu. Spotkania plenarne ELF odbywają się raz na dwa lata. Poprzednie spotkanie odbyło się w lipcu 2008 w Bratystawie. Miejsce następnego spotkania ustali prezydium ELF. □

Piotr Małoszewski

Na zdjęciu od lewej przedstawiciele obu polskich delegacji: prof. Mirosław Wyszyński (PWEZ, Anglia), prof. Michał Seweryński (KRKŚ Polska), pani Maria Środoń (PWEZ, Anglia), dr Włodzimierz Mier-Jędrzejowicz (PWEZ, Anglia), dr Anna Łucka (PWEZ, Francja) oraz prof. Piotr Małoszewski (PWEZ, Niemcy).

Jasna Góra i Fourvière

– Dwa wzgórza światłości połączyła Maryja

Wychodząc ze swojego Jasnogórskiego Sanktuarium, Maryja okazała się nam, w szczególny sposób – Matką. Matka, bowiem nie tylko pozostaje ze swoimi dziećmi, ale także idzie za nimi wszędzie, gdzie zakładają oni swoje domy.” (Papież Jan Paweł II).

Czarna Madonna z Jasnej Góry, obecna w tysiącach kopii Cudownego Obrazu, towarzyszyła i towarzyszy Polakom, w ich życiu, na różnych emigracyjnych drogach.

W 2002 r. przybyła ona do Lyonu, aby spotkać się z Polakami i pozostać z nimi na zawsze.

Lyon jest miastem, w którym Maryja czczona jest od wieków w sposób szczególny, w świątyni wzniesionej na wzgórzu Fourvière, skąd Notre Dame de Fourvière ochrania i błogostawi mieszkańców. Podobnie jak Matka Boska Częstochowska z Jasnej Góry.

Od kilku lat Bazylika Notre Dame de Fourvière, najważniejszy obok katedry św. Jana kościół w Lyonie i diecezji lionńskiej, staje się centrum międzynarodowego kultu maryjnego. W 1994 r. wspólnota portugalska z Lyonu wprowadziła tu figurkę Matki Boskiej Fatimskiej, umieszczając ją w pięknej kaplicy. W świą-

tyni znajdują się ponadto tablice z cudownymi wizerunkami Matki Boskiej: z Veilankanni (Indie), z Goyor (Węgry).

W 2002 r., dzięki idei piszącej te słowa, zaangażowaniu polskich duszpasterzy oraz życzliwości ówczesnych władz kościelnych Bazyliki, został zrealizowany tu projekt intronizacji kopii Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Lionńska Ikona jest dziełem malarki częstochowskiej, zmarłej nagle dwa lata temu, Krystyny Kwiatkowskiej. Obraz otrzymał błogosławieństwo Ojca Świętego Jana Pawła II. 6 października 2002 r. odbyła się uroczysta intronizacja Wizerunku Matki Boskiej, w której uczestniczyli: kard. Philipp Barbarin arcybiskup Lyonu i prymas Francji, ks. bp Stanisław Szymek, polscy księża: min. ks. dr Tadeusz Śmiech i ks. Tadeusz Hońko oraz Ojcowie Paulini z Jasnej Góry.

fol. P. Gawron

Wróćmy do naszej uroczystości, która zgromadziła tłumy Polaków i przyjaciół Polski, w dniu 3 października 2010 r. O godz. 15 została odprawiona uroczysta Msza św., której przewodniczył ks. kard. Barbarin, w asyście ks. inf. Stanisława Jeża, rektora PMK we Francji oraz biskupów: Bertranda de Courville, wikariusza generalnego z diecezji Grenoble oraz bpa emerytowanego z Saint Etienne Pierre Joatton, Hipolita Simon, biskupa ordynariusza z Clermont Ferrand. Nad całością uroczystości czuwał, ks. prał. Krystian Gawron vice rektor PMK wraz z ks. dr T. Śmiechem proboszczem parafii polsko-francuskiej w Lyonie. Obecni byli księża: ks. T. Hońko, proboszcz parafii polskiej w Grenoble, ks. Stanisław Świerk, wikariusz

Zasilek dla Domenech'a

Raymond Domenech został zwolniony z funkcji trenera reprezentacji Francji po tegorocznych mistrzostwach świata w RPA. Szkoleniowiec jeszcze przez kilka miesięcy pełnił funkcję dyrektora technicznego reprezentacji, jednakże Francuska Federacja Piłkarska (FFF) we wrześniu postanowiła całkowicie się z nim rozstać.

Tymczasem okazało się, że były trener Trójkolorowych zarejestrował się w swoim lokalnym urzędzie pracy i dopóki nie znajdzie nowego zatrudnienia, będzie pobierał zasiłek w wysokości 5600 euro miesięcznie. Francuskie prawo mówi, że może to robić nawet przez 36 miesięcy.

Tak wysoki zasiłek został wyliczony procentowo, na podstawie poprzednich poborów Domenecha.

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

☺ Lech gra słabo w lidze, za to nie zawodzi w rozgrywkach europejskich. Na otwarcie nowego stadionu, przy 42 tys. widzów pokonał FC Salzburg 2:0. Gole strzelili Arboleda i Peszko. Po remisie Juventusu z Manchesterem, Poznaniacy zostali liderem swojej grupy.

☺ W ekstraklasie faworyzowane kluby nie zachwycają. Symbolem tego jest porażka Legii 0:3 z gdańską Lechią, czy remis Wisty 0:0 ze słabym Śląskiem. Na czele tabeli Jagiellonia, która wygrywa i tuż za nią Korona, której kolejne 3 punkty zapewnił bramkostrzelny Niedzielan (8 goli na koncie). Wyniki 8 kolejki: GKS Bełchatów – Lech 1:0, Górnik Zabrze – Jagiellonia Białystok 0:1, Ruch Chorzów – Korona 0:1, KGHM Zagłębie Lubin – Cracovia 0:0, Polonia Bytom – Widzew 2:2, Arka Gdynia – Polonia Warszawa 0:0. Czołówka tabeli: 1. Jagiellonia 19 pkt., 2. Korona Kielce 17 pkt., 3. GKS Bełchatów 16 pkt., 4. Lechia Gdańsk 14 pkt., 5. Polonia 12 pkt. (1 mecz zaległy), 6. Wista 12 pkt., 7. Górnik Zabrze 12 pkt., 8. Widzew 11 pkt. Tabelę zamykają Śląsk i Cracovia.

☺ W ekstraklasie nastąpiła przerwa na zgrupowanie kadry przed meczami towarzyskimi ze Stanami Zjednoczonymi i Ekwadorem.

☺ Polscy piłkarze za granicą. W hicie angielskiej Premier League Chelsea pokonała na Stamford Bridge Arsenal 2:0. Cały mecz w barwach gości rozegrał Łukasz Fabiański, który zdaniem brytyjskich mediów był jednym z najlepszych piłkarzy Kanonierów. Wcześniej Fabiański pomógł wydatnie w LM wygrać Arsenalowi w Belgradzie z Partizanem 3:1. Polak obronił m.in. w 84. min rzut karny. W meczu 7. kolejki Bundesligi pierwszą bramkę w tym sezonie uzyskał Adam Matuszczyk (FC Koeln). Pięciokrotny reprezentant Polski wpisał się na listę strzelców w przegranym 2:3 wyjazdowym spotkaniu z SC Freiburg.

☺ Zemsta za Paduranu? Pewnie mało, kto pamięta rumuńskiego sędziego Paduranu, który w latach 70. wypaczył wynik meczu eliminacyjnego Polski z Bułgarią. Arbiter z Bukaresztu stał się wtedy wrogiem publicznym nr 1 w Polsce. Być może sędzia Marcin Borski pamiętał to

parafii St. Trinité w Lyonie, ks. Paweł Górecki msf Vienne, ks. Ryszard Szarzyński z La Ricamarie, ks. Karol Kapuściak, ks. Tomasz Tobys, ks. Szczepan Biernacki, a także ks. Mariusz Misiaszek pracujący od kilku lat w Bazylice nd de Fourvière.

Piękną liturgię dopełniały śpiewy chóru Polonium, pod dyktando Stanisława Rypienia. Obecne były sztandary parafii polskiej w Lyonie i delegacje wojskowe. Przybyli do Bazyliki przedstawiciele Konsulatu Polskiego w Lyonie z min. Wojciechem Tycińskim i jego małżonką, przedstawiciele stowarzyszeń polsko-francuskich, p. Barbara Borys-Damięcka. Oprawę uroczystości wzbogacały też polskie stroje ludowe, w których wystąpili przedstawiciele różnych pokoleń emigracji liońskiej. Msza św. sprawowana była w dwóch językach. Słowa powitania wygłosił ks. inf. S. Jeż, który przywitał wszystkich zgromadzonych i podkreślił, że obecna uroczystość zbiega się z przypadającą za cztery miesiące 175 rocznicą powstania PMK. Z tej okazji, w Lyonie odbyło się w dniach 2 i 3 października międzynarodowe Kolokwium, na temat: „Dziedzictwo polskie w południowo – wschodniej Francji”.

Kardynał Barbarin, przywitał wszystkich przybyłych po polsku, wspominając postać Ojca Świętego Jana Pawła II, z którym spotkał się w Rzymie w 2004 r., kiedy to nasz Papież nawiązał do swojej pielgrzymki do Lyonu z 1986 r. Kardynał wyrażając swoją radość ze spotkania z Polakami, w dniu

3 października 2010, w homilii mówił o swych pielgrzymkach pieszych do Częstochowy, razem ze studentami z Polski i Francji. Porównał je do życia, które samo w sobie, jest pielgrzymką do Domu Ojca. Następnie rozwinął wątek – czym jest wiara w życiu dzisiejszego człowieka? Wiara jako związek między Chrystusem, a Ludem Bożym. Z kolei został odczytany akt oddania wszystkich Polaków na całym świecie, Maryi Królowej Polski.

Po zakończeniu uroczystej Mszy św. i błogostawieństwie kard. Barbarin, procesja przeszła do kościoła dolnego. Został tam odmówiony Apel Jasnogórski oraz modlitwy, przed wyjątkowo ukwieconym, obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, które prowadził ks. dr K. Gawron.

Na naszą niedzielną uroczystość, ojcowie Paulini z Jasnej Góry, przestali do Lyonu specjalne błogostawieństwo: „Ojcowie Paulini z Częstochowy, łączą się z pielgrzymami z Lyonu, którzy dziś przybyli do bazyliki nd de Fourvière, gdzie od 8 lat obecna jest Matka Boska Częstochowska w kopii Cudownego Obrazu. Razem z Polonią liońska modlimy się o potrzebne łaski i o opiekę Pani Jasnogórskiej dla wszystkich. Z Jasnej Góry przesyłamy całej wspólnotie polsko-francuskiej z ich duszpasterzami nasze błogostawieństwo” – podpisał o. Przeor Roman Majewski ze wspólnotą. □

Opracowała Maria Teresa Diupero

Bogdan Usowicz

wydarzenia podczas meczu klubu Steua Bukareszt z Napoli. W meczu Ligi Europejskiej Steua Bukareszt zremisowała u siebie 3:3 z Napoli, choć prowadziła 3:0. Rumuńscy kibice piłkarscy uważają, że polski sędzia, m.in. przedłużając mecz o 8 minut (Napoli wówczas wyrównało), wypaczył wynik i w geście protestu położyli pod ambasadą RP polską kietbasę. Swoją drogą wiadomo, z czym nas naprawdę kjarzą...

☹ Mistrzostwa Świata w siatkówce już bez Polaków. W II fazie Polacy przegrali gładko po 0:3 z Brazylią i Bułgarią i wrócili do domu. Trener Castellani podał się do dymisji. Fatalny system eliminacji MŚ spowodował, że niektóre drużyny specjalnie przegrywały mecze, by nie trafiać na zbyt silnych rywali w kolejnej fazie. Brazylijczyków, którzy „podłożyli się” Bułgarom po prostu wygwizdano.

☹ Koszykarki USA zdobyły złoty medal mistrzostw świata, pokonując w finale rozegranym w Karlowych Warach Czechy 89:69.

☹ Agnieszka Radwańska przegrała z Niemką polskiego pochodzenia Angelique Kerber 7:5, 6:7 (3-7), 5:7 w pierwszej rundzie turnieju WTA Tour na twardych kortach w Pekinie (z pulą nagród 4,5 mln dol.). Polska tenisistka była rozstawiona z numerem szóstym. Nic dziwnego, że w rankingu WTA Radwańska wypadła z pierwszej „10” i zajmuje obecnie pozycję 11. Prowadzi Venus Williams przed Karoliną Woźniacki.

☹ Piłka ręczna. Drugi mecz i druga porażka. Po przegranym meczu ze słoweńską Celje Pivovarnią, w meczu 2. kolejki grupy A Ligi Mistrzów drużyna Vive Targi Kielce przegrała pechowo na wyjeździe z francuskim Chambéry Savoie BH 26:27 (12:16).

☹ Letnia GP w skokach narciarskich pechowa dla Adama Małysza. Najlepszym skoczkiem cyklu został nieobecny na dużej skoczni w Klingenthal Japończyk Daiki Ito, drugie miejsce zajął Kamil Stoch, który ostatnie zawody na austriackiej skoczni wygrał. O pechu może mówić Adam Małysz, który za wcześniej wystartował i został zdyskwalifikowany.

☹ W spotkaniu 8. kolejki Polskiej Ligi Hokeja na Lodzie, Comarch Cracovia Kraków pokonała przed własną publicznością Ciarko KH Sanok 5:3 (2:1, 3:0, 0:2) i nadal prowadzi w tabeli. Pozostałe wyniki: MMKS Podhale Nowy Targ – KS KTH Krynica 3:5 (0:0, 2:3, 1:2), GKS Tychy – Akuna Naprzód Janów Akuna Naprzód Janów 8:1 (3:1, 1:0, 4:0), KH Pol-Aqua Zagłębie – JKH GKS Jastrzębie 3:2 (1:2, 2:0, 0:0), Stoczniowiec Gdańsk S.A – Aksam Unia Oświęcim 0:5 (0:0, 0:2, 0:3).

☹ Polacy zajęli wszystkie miejsca na podium w międzynarodowych mistrzostwach Austrii w Hollenburgu w chodzie na dystansie 50 km. Zwyciężył Maciej Rosiewicz (UKS 12 Kalisz), drugi był Adrian Błocki (MKL Szczecin), a trzeci Michał Stasiewicz.

☹ Cztery medale – złoty i trzy brązowe – wywalczyli polscy kickbokserzy w turnieju Flanders Open w belgijskim Beveren. Na najwyższym stopniu podium stanęła mistrzyni Europy Dorota Godzina (55 kg, KS Piaseczno). □

Otrzymaliście Jego moc – bierzmowanie w Grenoble

W niedzielę 26 września wierni PMK w Grenoble zgromadzili się w Bazylice św. Józefa, by przeżyć uroczystość udzielenia sakramentu bierzmowania siedmiu kandydatom z naszej Wspólnoty.

Główny celebrans Ofiary Mszy świętej ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji, w obecności naszego duszpasterza ks. Tadeusza Hońko, dokonał obrzędu tego sakramentu, będącego dopełnieniem łaski chrztu św. Istota bierzmowania – namaszczenie czoła krzyżem oraz wypowiedziane słowa „Przyjmij znamię Daru Ducha Świętego” – wyciśnięty na duszy młodych parafian niezatarty ślad, zobowiązujący każdego chrześcijanina do bycia świadkiem Bożej Miłości.

Ks. Rektor w swojej homilii szczególnie podkreślił istotę postawy każdej bierzmowanej osoby – odważne świadczanie o swojej wierze w życiu codziennym oraz budowanie dojrzałości chrześcijańskiej na fundamencie Słowa Bożego.

Nasza obecność na tej uroczystości stała się również okazją do osobistego rachunku sumienia – czy pamiętam o moim zobowiązaniu do obrony wiary; na ile otwieram się na działanie Ducha Świętego, czy decyzje życiowe podejmuję w świetle Ewangelii?

Życzymy drogiej młodzieży, by umocniona Darami Ducha Świętego nigdy nie lękała się być świadkami naszej świętej wiary. „Otrzymaliście Jego moc – bądźcie Mu świadkami!”

Wioletta Kozłowska

fat. A.M. Baruwik

Pielgrzymi z diecezji Dijon i Besançon wędrują śladami Jana Pawła II...

W dniach od 22 do 27 września francuscy pielgrzymi z diecezji Dijon i Besançon, pod duchowym przewodnictwem ks. Ryszarda Fydy SChr – proboszcza parafii Św. Pawła w Dijon, wędrowali po południowej Polsce, podążając śladami Jana Pawła II.

W programie pielgrzymki, którą zorganizował serwis pielgrzymkowy diecezji Dijon, było zwiedzanie Krakowa, jego dzielnic Kazimierz, Wieliczki, Częstochowy, Kalwarii Zebrzydowskiej, Wadowic,

Oświęcimia i Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach.

Każdego dnia pielgrzymi uczestniczyli w Mszy świętej odprawianej przez ks. Ryszarda, m.in.: w kościele Dominikanów i Franciszkanów w Krakowie, 135 metrów pod ziemią – w kaplicy kopalni soli w Wieliczce, w bazylice na Jasnej Górze, w bazylice w Wadowicach – razem z miejscową wspólnotą parafialną, i na zakończenie pielgrzymki przy relikwiach świętego Stanisława w katedrze na Wawelu.

Pielgrzymka pozostawiła w sercach 32 jej uczestników niezapomniane wrażenia i wiele wzruszeń; zmieniła spojrzenie na Polskę i Polaków. Jej organizacja stała na bardzo dobrym poziomie.

Dożynki w Moissac

Katarzyna Ślęzak

Z POLONIJNYCH WSPOMNIEN

Wniedzielę 26 września w Moissac (departament Tarn-et-Garonne) nad brzegiem rzeki Tarn w malowniczym parku miejskim Uvarium odbyły się tradycyjne polskie dożynki.

Imprezę zorganizowało stowarzyszenie francusko-polskie „Polonia 82”, które już od roku prężnie działa na terenie naszego departamentu. Na uroczystość licznie przybyli zaproszeni goście, na czele z Konsulem Generalnym RP w Lyonie panem Wojciechem Tycińskim, jego małżonką oraz pracownikami Konsulatu. Władze lokalne reprezentowali m. in. mer miasta Moissac pan Jean-Paul Nunzi oraz Conseiller Général pan Guy-Michel Empociello. W imprezie wzięli udział także pracodawcy branży rolniczej, Francuzi polskiego pochodzenia oraz mieszkańcy miasta. Najliczniejszą grupę gości, ponad 600 osób, stanowili jednak polscy pracownicy sezonowi.

Zgodnie z tradycją, uroczystości dożynkowe rozpoczęła polowa Msza święta koncelebrowana przez Ks. Biskupa Montauban Bernarda Ginaux. Wśród duchownych nie zabrakło również wicerektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji księdza dra Krystiana Gawrona, ks. Mariana Paramuszczaka, który zapoczątkował tradycję dożynkową na tych terenach, ks. Macieja Nizio, który służy Polonii w departamencie Tarn-et-Garonne oraz innych kapłanów z diecezji Montauban.

W homilii ks. prał. Gawron wyraził uznanie dla pracowników sezonowych. Mówił, jak wielkim poświęceniem – wynikającym z troski o rodzinę – jest ich wyjazd za granicę w celach zarobkowych. Pracownicy przyjeżdżają tu bowiem z poczuciem odpowiedzialności i obowiązku, mimo ogromnej tęsknoty jakiej doświadczają każdego dnia z dala od swojego domu i najbliższych. Jak podkreślił ks. Gawron taka postawa jest jednym ze sposobów wcielania w życie słów św. Pawła zawartych w pierwszym liście do Tymoteusza: „Walcz w dobrych zawodach o wiarę, zdobywaj życie wieczne [...]”.

Po Mszy św. odbyła się krótka debata dotycząca życia Polaków w departamencie Tarn-et-Garonne, ich problemów i spostrzeżeń. Wzięli w niej udział pracownicy Konsulatu oraz członkowie stowarzyszenia „Polonia 82”. Następnie wszyscy mieli możliwość skosztowania polskiego bigosu, kielbasek z grilla oraz ciast.

Aż do wieczora świętowano w Moissac obchody zakończenia sezonu zbiorów przy muzyce, śpiewie i tańcu. Z uśmiechem

na ustach i pięknymi słowami homilii w sercach z niecierpliwością czekamy na kolejne Dożynki. □

ADWOKAT

Piotr Dmochowski
Docent Uniwersytetu Paryż X
253, av. Daumesnil, 75012 Paris
Przyjmuje tylko na umówione spotkania
www.polski-adwokat-paryz.com
e-mail: p.dmochowski@noos.fr
tel. 01 39 58 32 47

Copernic
L'EUROPE DE L'EST EN DIRECT
www.copernic.fr www.copernic.waw.pl
Tel : 01 55 81 05 16

TRANSPORT PACZEK DO POLSKI
Zbiórka na terenie całej Francji. Dostawa do rąk własnych adresata.
Obiór paczek z domu klienta w Paryżu i okolicach.
Godziny otwarcia biura: od poniedziałku do piątku od 9⁰⁰ do 17⁰⁰
N° Vert (cena komunikacji miejscowej): 08 25 85 75 75

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:
TEL. 01 45 88 58 60
udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żaloby...

Un professeur de polonais donne des cours du niveau débutant au niveau avancé à Paris et région parisienne. Ces qui veulent apprendre ma langue de naissance, je vous invite à me rejoindre.

Nauczycielka z zawodu daje lekcje z języka polskiego dla dorosłych i dzieci. Posiadam duży staż pracy. Stosuję sprawdzone, klasyczne metody. Pomagam w przygotowaniu do egzaminów, pisaniu prac itp.

Jolanta, tel. 06 32 55 99 95, jolantawiertel@yahoo.fr

Zapraszamy na Zabawę Andrzejkową
w sobotę 27 listopada 2010 w godz. 20.00-02.00
Zabawę poprowadzi zespół muzyczny **BALA-BAND**

Wejściówki w cenie 35 € można nabyć u Zenka : 06 67 81 45 24 lub w piątki o 20.00 przed salą Św. Teresy przy kościele na Concorde

Dojazd: RER A – Nanterre Prefecture lub Metro nr 1, Grande Arche de la Défense – Bus 159 (przystanek : Joliot-Curie – Courbevoie lub Prefecture) – iść w kierunku : Clinique de la Défense. **Miejsce:** podziemia kościoła St Paul; 55, bd Emile Zola w Nanterre

W cenie biletu: aperitif: grzane wino. **Menu „Andrzejek”:** talerzyk z wędlinami+bigos z kielbaską na gorąco+chleb+ciastko 1 butelka wina na 4 osoby. Napoje zimne i gorące do nabycia w barku. Alkoholu nie wolno wносить! Będzie kontrola. **Dochód z imprezy przeznaczony zostanie na akcje ewangelizacyjne.** Organizatorzy : SNE i ARKA Polonaise.

Assistante de vie Diplômée

Propose ses services:
Aide aux personnes âgées
Aide à la maison

age.et.soleil@free.fr
tel 2: 06 76 52 10 50

Tel: 06 68 86 87 58

SARL FRAN-POL M.A.

Sprzedż artykułów polskich
Dystrybucja hurtowa, detaliczna, realizacja indywidualnych zamówień okolicznościowych
ciasta • wędliny • ryby • pieczywo • nabiał • słodczyce • napoje • prasa • książki • filmy DVD
Regularne dostawy świeżych towarów z Polski.
Towary na zamówienie z dostawą do domu gratis* Zapraszamy codziennie w godzinach od 9⁰⁰ do 20⁰⁰ *przy zamówieniu minimum 50 €
230 rue Paul et Camille Thomoux, 93330 Neuilly sur Marne; tel. 06 66 64 50 25 lub 06 42 83 53 59
SARL Au Capital de 50 000 €, N°SIRET: 498 769 801 00016; R.C.S. BOBIGNY APE 552 P

ZMIEN SWÓJ STARY KOMPUTER... NA NOWY I SZYBK!
bez wychodzenia z domu. w wybranym przez Ciebie terminie za jedyne **249 EURO.**
Umów się na spotkanie: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

PROBLEMY Z KOMPUTEREM?
tania, szybka i fachowa pomoc u klienta w domu lub w firmie.

- SERWIS sprzętu informatycznego
- MONTAŻ i modernizacja komputerów
- DORADZTWO przy zakupie
- INDYWIDUALNE szkolenia i korepetycje
- INSTALACJE sieci komputerowych
- INTERNET
- INSTALACJA i utrzymanie systemów operacyjnych

Windows 98/ME/XP, GNU/Linux, BSD - wersje polskie i francuskie wszystko za rozsądną cenę, w dogodnym miejscu i czasie.
ZADZWOŃ: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

Poradnia Psychologiczna
przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

PODRÓŻE DO POLSKI

* **IZABELL** - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!

* **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.
TEL. 01 42 38 63 20; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50

Ingénieur / Chargé d'Affaires

Plusieurs années d'expérience en France dans la gestion de projets BTP
Bilingue Français Polonais

Champ de compétence: Suivre d'exécution travaux, étude, devis, administratif, juridique, SPS.
Contrats de sous-traitance, loi européenne et française, garanti décennale, etc.

tel: 06 76 52 10 50

Cherche un poste d'encadrement dans le secteur BTP

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 0,8 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,5 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 5 € („szukam pracy” – 3 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe**Janosik SINDBAD****PARYŻ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.****WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.****Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski****École Privée NAZARETH****Szkoła Języka Francuskiego****20 lat doświadczenia w Paryżu!!!****Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris**

przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia

Zajęcia wieczorne i sobotnie

20, rue Legendre, Paris 17; 20, rue Marsoulan, Paris 12;

- status studenta - prawo do pracy -**Zapisy na nowy rok szkolny 2010/2011 w czerwcu i wrześniu
ZAJĘCIA OD 1 PAŹDZIERNIKA****☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15****COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX**

enseignement individuel ou en groupe, traductions.

**Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.****www.nazarethfamille.fr****STUDIUM FILOZOFICZNO-ETYCZNO-SPOŁECZNE IM. JANA PAWŁA II**

organizuje

KURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO

• dla początkujących w każdy wtorek w godz. 19.00-21.00

• dla zaawansowanych w każdy poniedziałek w godz. 19.00-21.00

Zajęcia odbywają się w salce przy kościele polskim przy pl. Concorde

Szczegółowe informacje i zapisy w sekretariacie Studium: 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris; tel. 01 42 60 66 58, czynny we wtorki i środy w godz. 9.00-12.30 oraz czwartki i piątki w godz. 16.00-19.00

SOBCZYK ANNA – SPRAWY URZĘDOWE:

- CAF, RSA, CMU, Mutuelle
- Pôle Emploi, Chômage
- Ubezpieczenia, bank
- Telefon, Internet
- Znajomość prawa pracy

Tel. 06 66 42 64 08 – pon-sob od 10 h 00 do 20 h 00

e-mail: sobczykanna@yahoo.pl

SIRET: 524 219 854 000 14

☀ Firma przewozowa - «Monika» FRANCJA - POLSKA!

Przewóz osób, paczek, laweta, przeprowadzki.

Tel. fran. 06 21 12 48 55; e-mail: francja@monika.go3.pl
tel. pol. +48 602 258 007; +48 602 358 007; +48 15 844 03 04

Paczki odbieramy i dostarczamy na terenie całej Polski.

C:\pomoc komputerowa> Naprawa komputerow klasy
PC i MAC [instalacja systemow, usuwanie wirusow,
odzyskiwanie danych...]

C:\pomoc komputerowa> Naprawa laptopow_

C:\pomoc komputerowa> Tworzenie stron www_

C:\pomoc komputerowa> Oprogramowanie dla firm
[DEVIS, FACTURES...]

Aby kontynuowac naciśnij dowolny klawisz

lub zadzwoń: 01 48 07 81 70, 06 25 05 38 62

BIURO TŁUMACZEŃ**W. A. KOCZOROWSKI**

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu

90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry

lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.**✠ TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
INFORMACJE PRAWNE ✠****S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy****105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris****Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70****Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe itp. we Francji i w Polsce****kto**KTO est accessible via le satellite,
la TV par ADSL, le câble, et par
Internet (www.ktotv.com)
en direct et en plein écran.

TÉLÉVISION CATHOLIQUE

Canalsat (anciennement TPS): canal 173

Coordonnées de KTO sur le satellite Astra: Satellite Astra 1KR

(19,2° Est) • Transpondeur: 22 • Fréquence: 11 538 MHz • Polarisation: Verticale • Symbol rate: 22,0 MSymb/sec • Service ID: 6902 • PID Vidéo: 602 • PID Audio: 622.

**☀ Sprzedam mieszkanie 90 m²: kuchnia, salon, 3 pokoje,
2 łazienki. + Balkony. Metro: Mairie de Clichy. 389 tys. €
TEL 06 14 65 23 67 ou 06 16 13 55 24.****☀ TULUZA I OKOLICE****Kursy języka francuskiego, tłumaczenia, załatwianie
spraw urzędowych w Tuluzie i okolicy.****T. 06.42.48.54.00****☀ ROZBIÓRKI. WYWÓZ GRUZU. NISKIE CENY!****T. 06.20.03.34.85****☀ Przeprowadzki, dowóz materiałów – 50 €, wywóz
gruzu – 110 €, pół kamiona – 60 €: Mercedes Sprinter (11 m³).****T. 06.18.05.04.95****GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE****Tygodnik polski za granicą****(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)**

N° 36 (2382): 17.10.2010

Commission paritaire N°: 0510 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, Tomasz Pisarek.

Druk (Imprimerie): INDICA – 26, rue de l'Industrie – 92400 Courbevoie; tel. 01 47 82 32 32.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku 06.10.2010

Informacja o prenumeracie na stronie 22.

REKLAMA

Stella Maris

Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

**Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!**

Rezerwacja:
Stella Maris 376 chemin du Baillarquet – 62780 Stella Plage
Tel. 03 21 94 73 65; fax: 03 21 94 63 55;
contact@stellamaris-vacances.com; www.stellamaris-vacances.com

Zaprasza na week-endy i wakacje

Stowarzyszenie „KRESY”

Association des Polonais des Confins en France zaprasza na konferencję historyczną z pisarzem z Wrocławia **Stanisławem Sroko** wskazując pt.: „Kultura i dramaty Polskich Kresów”.

17 października o godz. 15, w Domu Kombatanta w Paryżu (20, rue Legendre – IV piętro). Serdecznie zapraszamy na spotkanie, dyskusję i poczęstunek. Po konferencji będzie można nabyć książki autora z dedykacją. Więcej informacji – tel.: 01 43 03 38 33; 06 62 69 13 83

Marche aux flambeaux de Notre-Dame des Victoires au Sacré-Cœur de Montmartre

17 h 45 Rendez-vous devant Notre-Dame des Victoires, M° Bourse
19 h Passage devant l'Opéra M° Opéra
20 h Arrivée au Sacré-Cœur et salut du Saint-Sacrement M° Anvers

20e Marche de prière pour la Vie

Paris - samedi 16 octobre 2010
RENAISSANCE CATHOLIQUE
www.renaissancecatholique.org

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem, alkohol kieruje Twoim życiem

Przyjdź na spotkanie Anonimowych Alkoholików

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek w godzinach od 20⁰⁰ do 21³⁰

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exelmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Nam się udało – Tobie też się może udać

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby.

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20

(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

Tel: 06 46 46 89 24

Częstotliwości: Dziennika radiowego można słuchać codziennie o godz. 16¹⁵ na falach krótkich: **5890, 5885 i 9645 kHz**. Program wieczorny o godz. 20⁰⁰ nadawany jest na falach średnich o częstotliwościach **1530 kHz** oraz na falach krótkich o częstotliwościach **4005, 5885 i 7250, 9645 kHz**. Serwis Informacyjny transmitowany jest przez: Pierwszy Program Polskiego Radia – godz. 18¹⁵ i Radio Maryja – godz. 16¹⁵.

KUPON PRENUMERATY

GŁOS KATOLICKI

VOIX CATHOLIQUE

- ☐ Pierwsza prenumerata/Abonnement ☐ Odnowienie/Renouvellement
☐ Rok (56,60 €) ☐ Pół roku (30,30 €) ☐ Przyjaciele „Głosu Katolickiego” (69,60 €)

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n° 791177900

PROGRAM TV

18–24 października

PONIEDZIAŁEK 18 października

7⁰⁰ Studio Gama 7⁵⁵ Molly – serial
8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Smaki
polskie – magazyn kulinarny 11¹⁰
M jak miłość – serial 12⁰⁰ Wiado-
ści 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵
Sto tysięcy bocianów – serial 13¹⁰
Sprawiedliwi – serial 14⁰⁰ Jubileusz
Parafii Nowego Przymierza – repor-
taż 14³⁰ Barwy szczęścia – serial 15⁰⁰
Tygrysy Europy – serial 16⁰⁰ Złote
Przeboje – magazyn muzyczny 16³⁰
Złotopolscy – telenowela 17⁰⁰ Tele-
express 17²⁵ Gala Piosenki Biesiadnej
18²⁵ Gra w miasta – teleturniej 18⁴⁵
Plebania – telenowela 19¹⁵ Dobra-
nocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport
20¹⁵ Dom nad rozlewiskiem – serial
21⁰⁵ Polska 24 21³⁵ Jan Serce – serial
22³⁰ Kabaretowa Jedynka – widowisko
22⁵⁵ Tomasz Lis na żywo 23⁵⁰ Historie
prawdziwe – dokument 0²⁵ Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 0⁴⁵ Skarby
nieodkryte – teleturniej 1¹⁵ Dobra-
nocka 1³⁰ Wiadomości

WTOREK 19 października

7⁰⁰ Gala Piosenki Biesiadnej 7⁵⁵ Klasa
na obcasach – serial 8³⁰ Pytanie na
śniadanie 10⁵⁵ Smaki polskie – maga-
zyn kulinarny 11¹⁰ M jak miłość –
serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Pleba-
nia – telenowela 12⁴⁵ Polska 24 13¹⁰
Egzamin z życia – serial 14⁰⁰ ZOO
bez tajemnic – dokument 14³⁰ Barwy
szczęścia – serial 15⁰⁰ Tomasz Lis na
żywo 16⁰⁰ Złote Przeboje – magazyn
muzyczny 16³⁰ Złotopolscy – teleno-
wela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Szansa na
Sukces 18²⁰ Filmówka – dokument 18⁴⁵
Plebania – telenowela 19¹⁵ Dobra-
nocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport
20¹⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁰⁵
Polska 24 21³⁰ Wilnoteka – magazyn
21⁴⁰ Wydział Zabójstw(2) – serial 22⁴⁰
Kabaretowy Klub Dwójki – widowi-
sko 23²⁵ Tygrysy Europy – serial 0²⁵
Złote Przeboje – magazyn muzyczny
0⁴⁵ Wojciech Cejrowski – reportaż 1¹⁵
Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA 20 października

7⁰⁰ Szansa na Sukces 7⁵⁵ Do przerwy o
– serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵
Smaki polskie – magazyn kulinarny

11¹⁰ M jak miłość – serial 12⁰⁰ Wiado-
ści 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁰
Polska 24 13⁰⁵ Wilnoteka – magazyn
13¹⁵ Dom nad rozlewiskiem – serial
14⁰⁰ Makłowicz w podróży – maga-
zyn kulinarny 14³⁰ Barwy szczęścia
– serial 15⁰⁰ Jan Serce – serial 16⁰⁰
Złote Przeboje – magazyn muzyczny
16³⁰ Złotopolscy – telenowela 17⁰⁰
Teleexpress 17²⁵ Lady Pank – koncert
18¹⁵ Skarby nieodkryte – teletur-
niej 18⁴⁵ Plebania – telenowela 19¹⁵
Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰
Sport 20¹⁵ Złoto dezertów – komedia
22²⁰ Polska 24 22⁵⁰ Laskowik Malicki
– widowisko 23⁵⁵ Warto rozmawiać 0⁵⁰
Złote Przeboje – magazyn muzyczny
1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK 21 października

7⁰⁰ Muzyka lekka łatwa i przyjemna
7⁵⁵ Dlaczego? Po co? Jak? – magazyn
8¹⁰ Buli – serial 8³⁰ Pytanie na śnia-
danie 10⁵⁵ Smaki polskie – magazyn
kulinarny 11¹⁰ Więzy krwi – serial 11⁴⁰
Kabaretowa Jedynka – widowisko 12⁰⁰
Wiadomości 12¹⁵ Plebania – teleno-
wela 12⁴⁵ Polska 24 13¹⁵ Ojciec Mate-
usz – serial 14⁰⁰ Chopin2010.pl 14³⁰
Barwy szczęścia – serial 15⁰⁰ Warto
rozmawiać 16⁰⁰ Złote Przeboje – maga-
zyn muzyczny 16³⁰ Złotopolscy – teleno-
wela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Kaba-
retowy Klub Dwójki – widowisko 18¹⁵
Słownik polsko – polski 18⁴⁵ Pleba-
nia – telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰
Wiadomości 20⁰⁰ Konkurs Chopinow-
ski – Koncert Laureatów 23⁰⁵ Dom
– serial 0⁵⁰ Złote Przeboje – magazyn
muzyczny 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiado-
ści

PIĄTEK 22 października

7⁰⁵ Co nam w duszy gra – widowisko
8⁰⁰ I kudłate i łaciate – program dla
dzieci 8¹⁵ Buli – serial 8³⁰ Pytanie na
śniadanie 10⁵⁵ Smaki polskie – maga-
zyn kulinarny 11⁰⁵ Doręczyciel – serial
12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – teleno-
wela 12⁴⁵ Polska 24 13¹⁰ Czarne
chmury – serial 14⁰⁵ Światowiec –
magazyn turystyczny 14³⁵ Laskowik
Malicki – widowisko 15³⁰ Smaki czasu
z Karolem Okrasą 16⁰⁰ Złote Przeboje
– magazyn muzyczny 16³⁰ Złotopolscy –

telenowela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ M jak
miłość – serial 18¹⁵ Wojciech Cejrowski
– reportaż 18⁴⁵ Plebania – telenowela
19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰
Sport 20¹⁵ Wideoteka dorosłego czło-
wieka 21⁰⁵ Polska 24 21³⁵ Na dobre
i na złe – serial 22³⁵ Królowa aniołów
– film 0²⁵ Złote Przeboje – magazyn
muzyczny 0⁴⁵ Słownik polsko – polski
1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

SOBOTA 23 października

7⁰⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 9¹⁵
Ranczo pod Zieloną Siódmką – serial
9⁵⁰ Dziką Polską – serial 10²⁰ Zmien-
nicy – serial 11²⁵ Polska 24 11⁵⁵ Czer-
dziestolatek – serial 13⁰⁰ Wiado-
ści 13¹⁵ Saga prastarej puszczy
– dokument 14¹⁰ Twoje Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 14²⁵ Skarby
nieodkryte – teleturniej 14⁵⁵ Więzy
kwi – serial 15³⁵ Złote Przeboje –
magazyn muzyczny 16⁰⁰ Kulturalni
PL – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰
M jak miłość – serial 18¹⁰ Barwy szczę-
ścia(2) – serial 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰
Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20¹⁰ Sprawie-
dliwi – serial 21⁰⁵ Europejski Festi-
wal im Jana Kiepury 2010 22⁰⁰ Uciec
jak najbliżej – dramat 23³⁰ Wieczór
z Hanną Banaszak 0²⁵ M jak miłość –
serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 24 października

7⁰⁰ Plebania(5) – telenowela 8⁵⁵ Tam
gdzie spadają gwiazdy – serial 9²⁵
Słownik polsko – polski 9⁵⁰ Zmien-
nicy – serial 11⁰⁰ Smaki czasu z Karo-
lem Okrasą 11³⁰ Twoje Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 11⁵⁰ Między
ziemią a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł
Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem
– magazyn 13⁰⁰ Mszy św. – Sanktu-
arium św. Józefa w Poznaniu 14²⁰ Kraj
się śmieje 15³⁰ Filmówka – dokument
15⁵⁵ Złotopolscy – telenowela 16²⁵
Gra w miasta – teleturniej 17⁰⁰ Tele-
express 17²⁰ M jak miłość – serial
18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial 19¹⁰
Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰
Sport 20¹⁰ Czarne chmury – serial 21⁰⁵
Kocham Cię Polsko! 22³⁵ Królewskie
sny – serial 23⁵⁰ Zaczysze gwiazd 0¹⁵
M jak miłość – serial 1¹⁰ Dobranocka
1³⁰ Wiadomości. □

SwissLife

UBEZPIECZENIA PO POLSKU**Grażyna Lubicz Fernandes**

Tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 fax 01 34 17 43 51; e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

W GALERII GŁOSU KATOLICKIEGO

*Salon samochodowy w Paryżu
Dla jednych Ferrari, dla innych Jaguar,
a jeszcze innym kojarzy się z Fiatem.*

fol. T. Różycki

Karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski i po całym świecie!

15€
750€

POLSKA
IRADIUM

100%
WYDAJNOŚĆ

Punkty sprzedaży:
Kioski supermarketów,
taxiphony, tabac, księgarnie.

Obsługa klienta 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 600 311 ☎ 0 1 70 75 19 11

CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€	
	MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY
Polska	1800* min
GSM Polska	300* min
Niemcy	1250* min
USA+GSM	1500* min
Włochy	1000* min
Anglia	1500* min
Kanada+GSM	1500* min
Francja	1250* min
GSM Francja	111* min

* Dodatkowa opłata za połączenie. Warunki określone przez A.R.T. Numer odradzany z telefonu komórkowego.

Połączenie międzynarodowe w cenie rozmowy miejscowej!**

0,014€/mn

Wybierz
☎ 0811 65 48 48
Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

POLSKA	Niemcy	Dania
USA + GSM	Anglia	Hiszpania
Kanada + GSM	Austria	Belgia
Francja	Norwegia	Rosja
	Włochy	Szwecja...

GSM POLSKA 0,09 €/mn 0821 61 48 48

7/7 Obsługa klienta informacje rachunki i ceny 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 300 348*

www.no-limit-telecom.com
Un service du Groupe
IRADIUM

* 0.014€/min (19.00 – 08.00 w tygodniu, w święta i w weekend); 0.028€/min (08.00 – 19.00) połączenie z aparatu stacjonarnego.
** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com